

UVODNA RIJEČ

Nada je san budnih

Piše: Igor Knežević

Nada u bolje sutra nešto je što većinu ljudi ne napušta tijekom cijelog života. Bez obzira na godine, u ljudskoj je naravi vjerovati kako će postati slavni ili bogati ili uspješni u poslu, imati dostojna primanja, dobiti na lotu, moći priuštiti sebi i djeci ljetovanje i slično. Dakako, kako čovjek stari, mijenjaju mu se želje i nade u nešto, ali u pravilu i onaj najsiromašniji čovjek uvijek ima nadu da će mu biti bolje. Nada je zapravo jedina ispravna, jer čovjeka stalno održava pozitivnim, jer bi u suprotnom život u negativnosti i nezadovoljstvu bio poguban za zdravlje i život čovjeka. Nada i pozitivno razmišljanje uspješan su evolucijski alat, iako naravno često nemaju nikakve veze s realnošću.

Manje uživamo u onome što smo postigli, nego u onome čemu se nadamo, kazao je jednom prilikom veliki francuski mislilac Jean Jacques Rousseau. No, ne gledaju ljudi ružičasto samo u budućnost, već često i u prošlost, kada neke negativne događaje minimaliziraju ili ih pokušavaju zaboraviti, a prisjećaju se samo lijepih trenutaka i stvari. Realnost života je da uvijek može biti gore nego što je bilo, ali i bolje. No, da bi bilo bolje, ljudi se uglavnom moraju dobro potruditi i zaslužiti svoju sreću. A za to su potrebne promjene. I zato su se stari probudili. Barem većina njih.

U slučaju hrvatskih umirovljenika, od kojih njih većina živi ispod linije siromaštva, promjene nikako da se dogode. Ali zato uvijek postoji nada. Tako su malu nadu umirovljenicima donijeli nedavno održani lokalni izbori, u kojima su se pojavile neke nove, mlade snage, koje su u nekoliko hrvatskih gradova i općina obećale da će riješiti probleme korupcije, pogodovanja, lošeg standarda starijih osoba, nedostatka kapaciteta u domovima za starije.

Ali, zato je tu nada. Ne treba biti preoptimističan i očekivati čuda i da će sve što su novoizabrani političari obećali biti napravljeno. Niti da će se to moći ostvariti u nekom brzom roku, ako se uopće ostvari. Kada bi nove mlade političke snage ispunile i trećinu svojih obećanja, to bi svakako bio pomak ka uređenijoj državi i posljedično bi bilo više novca na raspolaganju za najpotrebitije. Većina umirovljenika glasala je za ove promjene na izborima, što je svakako pohvalno, ali i rizično. Jer ako se biraju jedni te isti koji održavaju trenutnu situaciju, kako im onda može biti bolje. No, ne zaboravimo, može im biti i gore nakon ovih izbora. No, upravo zbog nade, umirovljenicima je već sada bolje i tako će biti bar neko vrijeme, pa se rizik zasad isplatio, a možda i potraje, tko zna. Nadajmo se!

U OVOM BROJU:

**POSJET DOMU ZA STARIJE
MAKSIMIR**

**Ljepši život u
zajednici**

MINISTAR HLADNOG SRCA

**Matematikom po
glavi umirovljenika**

INTERVJU

**Tena Šimonović Einwalter,
pučka pravobraniteljica**

**Voli li
Hrvatska
svoje stare?**

**EKSPLOZIJA NASILJA
Utrostručene
prijava starijih**

**USTAVNI SUD GLASAO ZA
DISKRIMINACIJU**

**Privilegirani jer
znaju pucati**

Vodič HZZO-a

info.HZMO

Poštarina plaćena HP-u d.d. u sortirnici 10200 Zagreb
Šalje: Sindikat umirovljenika hrvatske,
Trg kralja Petra Krešimira IV. br. 2, 10 000 Zagreb

Sve snažniji pritisak umirovljeničkih udruga

Predstavnici Sindikata i Matice umirovljenika iznijeli su svoje zahtjeve na 4. sjednici Nacionalnog vijeća za umirovljenike i starije osobe održanoj 19. svibnja 2021. U fokusu je nova formula za usklađivanje mirovina koja bi dvaput godišnje umirovljenicima trebala donositi veće povišice nego dosad. Predstavnici Ministarstva rada su obećali izvršiti kalkulacije o mogućim troškovima uvođenja povoljnije formule. Na sjednici je predstavljan i sadržaj novog Zakona o socijalnoj skrbi, koji će donijeti mnogo novosti u vezi obiteljskih domova za starije te socijalnoj inspekciji, dok su predstavnici umirovljeničkih udruga inzistirali na uvođenju statusa njegovatelja za starije od strane članova obitelji.

U javno savjetovanje uskoro će i novi Nacionalni plan borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti od 2021. do 2027., kao i Akcijski plan borbe protiv siromaštva za razdoblje do 2024. godine za koje su predstavnici umirovljeničkih udruga izrazili nezadovoljstvo što njihovi predstavnici nisu bili uključeni u radne skupine, već minorne udruge. „Staračko i žensko siromaštvo u Hrvatskoj

prevladavaju i nismo zadovoljni što smo isključeni iz donošenja takvih značajnih dokumenata“, zaključila je predsjednica Nacionalnog vijeća Jasna A. Petrović te najavila da će se oni uključiti u javno savjetovanje.

Nastavno na izvještaj o provedbi Zakona o nacionalnoj naknadi za starije osobe, predstavnici umirovljenika su ustrajali u zahtjevu da se nacionalne naknade starijim osobama dostavljaju i poštom, kao i da se kao uvjet za valjani zahtjev makne obveza imanja bankov-

nog računa, jer to za mnoge starce u ruralnim krajevima znači pješaćenje i desetak kilometara do prve banke.

Umirovljenici su ponovili i zahtjev vezan za proširenje prava na rad uz zadržavanje mirovine, pri čemu traže da se umirovljenicima prema općim propisima daju jednaka prava kao i povlaštenim kategorijama, poput vojnika i policajaca koji mogu raditi i na puno radno vrijeme uz isplatu pola mirovine. Ne odustaju ni od zahtjeva da se onima s najnižim mirovinama ona ne umanjuje u slučaju rada, kao i da pravo zapošljavanja dobiju i korisnici obiteljskih mirovina.

Plodom je urodila i inicijativa Sindikata i Matice o prebacivanju vlasništva 31 doma za starije i nemoćne osobe koji Zavod za mirovinsko osiguranje u potpunosti prepušta županijama kako bi mogli samostalno donositi odluke o proširivanju kapaciteta te ostalim ulaganjima, te su o tome izviješteni, kao i o dosadašnjim isplata Covid dodatka. Na sjednici je iznesena i informacija o realizaciji programa „Zaželi“, te je predstavljen priručnik „Psihološki osjetljiva skrb o starijim osobama u vrijeme pandemije Covid-19“.

PISMO MINISTARSTVA PRAVOSUĐA I UPRAVE

Odgovor, dostavlja se

Nakon što su Sindikat i Matica umirovljenika 2. ožujka 2021. po desetu godinu zaredom uputili inicijativu za izmjene i dopune Zakona o obveznim odnosima, uključila se u travnju i Uprava za obitelj i socijalnu politiku Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike, s prijedlogom da se u postupak izrade izmjena i dopuna Zakona o obveznim odnosima, u dijelu koji se odnosi na ugovore o doživotnom i dosmrtnom uzdržavanju, uključe i predstavnici tog Ministarstva i dvaju najvećih umirovljeničkih udruga.

I 25. svibnja eto odgovora njima, s obaviješću tek na znanje Sindikatu i Matici. U odgovoru piše da je zahtjev ovih udruga jednak prethodnome od 8. siječnja 2020. istih inicijatora, te da Naslov ostaje pri svom negativnom odgovoru kojim se njihov prijedlog odbija. U potpisu je neki neidentificirani „u zamjenu“ potpis, bez ikakvog daljnjeg obrazloženja. Da li to znači da i u novom mandatu ovo nadležno Ministarstvo pravosuđa ostaje pri pogodovanju lešinarskom lukrativnom biznisu cijele hobotnice umreže-

nih sudaca, bilježnika, odvjetnika, zdravstvenih radnika, zaposlenih u sektoru socijalnih usluga i skrbi i drugih koji godišnje za siću uberu barem dvije tisuće nekretnina nezaštićenih starijih osoba.

A što su tražile umirovljeničke udruge? Da se ukine ugovor o dosmrtnom uzdržavanju, jer ga od ugovora o manje opasnom doživotnom uzdržavanju razlikuje tek 7 posto starijih osoba. Da se hitno uvede registar ugovora o doživotnom uzdržavanju i ograniči njihovo potpisivanje na najviše dva po uzdržavatelju. Da se, po ugledu na zapadnoeuropske zemlje, uvede sustav u kojemu su u sam proces sklapanja ugovora i nadzora uključene javne socijalne službe, da se sudski postupci za raskid ugovora o uzdržavanju vode po hitnom postupku, jer najčešće žrtve umru od starosti prije okončanja spora itd. Nažalost, tu je vjerojatno riječ o nemaru ili čak korupciji, jer deset godina inicijativa, kako od umirovljeničkih udruga, Pučke pravobraniteljice, Javnobilježničke komore, ostaje ignorirano. Dok se masovna otimačina ne dovrši.

Matematikom po glavi umirovljenika

Matica i Sindikat umirovljenika Hrvatske su 4. svibnja 2021. uputili hitan javni zahtjev Vladi Republike Hrvatske za izmjenu formule za usklađivanje mirovina, jer postojeća dovodi do stalnog opadanja prosječnih primanja umirovljenika u odnosu na prosječne plaće. Udruge su upozorile da je prema najnovijim podacima, prosječna neto plaća isplaćena za veljaču 2021. godine, porasla na 7.038 kuna, dok je prosječna mirovina iznosila samo 2.567 kuna. To znači da je prosječna mirovina u odnosu na prosječnu plaću pala na udjel od samo 36,48 posto, a to je hrvatske mirovine po relativnoj vrijednosti smjestilo na samo dno u Europi. Jedan umirovljenik, dakle, vrijedi samo malo više od trećine jednog radnika.

Postojeća nepravedna formula za usklađivanje mirovina, kojom se mirovine povećavaju prema samo 70 posto povoljnijeg indeksa rasta cijena odnosno plaća po mišljenju umirovljeničkih udruga se mora hitno promijeniti i to tako da se mirovine usklađuju sa 100 posto rasta povoljnijeg indeksa, kojim bi se barem zaustavilo kontinuirano opadanje njihove realne vrijednosti.

Nepovezani argumenti

Posljednje nevjerojatno nisko usklađivanje mirovina od samo 0,56 posto potvrđuje opravdanost umirovljeničkog zahtjeva. Takav postotak „rasta“ mirovina, najniži je u posljednjih pet godina, a i među najnižima je u zadnjih nekoliko desetljeća. Prosječna mirovina je 1999. godine iznosila 1.322 kune, a danas je 2.567 kuna. Prosječna plaća je te iste godine vrijedila 3.055 kuna, a danas je 7.038 kuna. To znači da su plaće u protekle 22 godine porasle za 3.983 kune odnosno za 130 posto, a mirovine za samo 1.258 kuna odnosno 95 posto.

Ako već premijer Plenković nije niti pročitao inicijativu Sindikata i Matice, to je učinio predstojnik njegovog kabineta Zvonimir Frka-Petešić i prosljedio zahtjev ministru Josipu Aladroviću s molbom da ih se izvjesti o poduzetom. Hvala Frka-Petešić, valjda ste već dobili hladnokrvan od-

govor od ministra Josipa Aladrovića, koji otprilike tvrdi kako je formula za usklađivanje bila još gora, ali je od 1.1.2019. malo bolja. To što je bila još gora (u drugom godišnjem usklađivanju takozvana švicarska formula), po njemu je razlog da ne može biti još bolja.

Ono što u svojem dopisu od 17. svibnja piše Aladrović, potvrdni je odgovor da bi takav predloženi model „neosporno poboljšao odnos između plaća i mirovina“. Međutim, dodaje neke nepovezane argumente, a što doista ne korelira s umirovljeničkim zahtjevom. Veli ministar da je u slučajevima kad je rast potrošačkih cijena veći od rasta plaća, dolazi do pada realne vrijednosti plaća i za očekivati je da se gospodarstvo nalazi u recesijskom razdoblju. Što je s time pisac htio reći, teško je zaključiti.

Sve više umrlih

Ni drugi argument vrlog ministra nije osobito točan. Ističe kako bi se predloženom izmjenom formule za usklađivanje mirovina „značajno povećali rashodi za mirovine i mirovinska primanja, i to procjenjuje na 200 milijuna kuna u 2022. godini, dok bi u 2030. godini godišnji trošak bio 2,31 milijardu kuna. Teško je vjerovati ovakvim procjenama izvučenima iz

džepa. No, zamislimo da i jesu točne, pa pogledajmo koliki je broj umrlih umirovljenika više u razdoblju korone.

Godine 2020. je umrlo oko 6.000 umirovljenika više nego godinu prije, a ove godine je već u prva četiri mjeseca zabilježeno za 2.577 više preminulih umirovljenika. Korona je očito izvršila djelomični pomor starijeg stanovništva i ojačala mirovinske fondove, pa je tako 2020. novih umirovljenika bilo 50.088, a umrlih 54.578, što je razlika od 4.490 korisnika mirovina, a već u ovoj 2021. godini samo u prva četiri mjeseca razlika je čak 2.577 osoba. Sudeći po tome, kad se zbroji višak umrlih lani i do 1. svibnja, to je čak 7.067 umirovljenika, pa kad se taj broj pomnoži s prosječnom mirovinom od 2.581 kune i 12 mjeseci, dođemo do iznosa od 220 milijuna kuna godišnje.

Halo, ministre Aladroviću, već ste samo na tome zaradili, jer bi manje morali uložiti u dostojanstveniji život umirovljenika zbog njihovog velikog pomora. A nova formula usklađivanja bi po vašoj matematici iznosila prosječno 14 kuna mjesečno. Mizerija, ali barem malo pravde, malo prepreka pod noge rastućeg siromaštva starijih, malo zaustavljanja realnog pada mirovina. No, Vi ne biste niti to malo odobrili, jer je preskupo. Jer su Vam umirovljenici preskupi!

Jasna A. Petrović

Utrostručene prijave starijih

Nevolja nikada ne dolazi sama. Epidemija koronavirusa uz povećanje smrtnosti starijih osoba, zbog smanjenja socijalnih kontakata dovela je do porasta slučajeva psihičkih oboljenja, ali i do porasta određenih kaznenih djela. Definitivno najveći porast, nažalost očekivano, dogodio se u sferi obiteljskog nasilja. Još tijekom 2020. godine krenula su prva istraživanja u Sjedinjenim Američkim Državama koja su otkrila porast obiteljskog nasilja u njihovim najvećim gradovima. Tako je primjerice u New Yorku zabilježen porast od 10 posto, San Antoniju 18 posto, a u Portlandu čak 22 posto.

No, uskoro se pokazalo da su te brojke blage, odnosno bitno niže od stvarnog stanja, koje je po dva do tri puta gore od tih brojki. Zbog toga smo odlučili pregledati i stanje u Hrvatskoj, odnosno pročešljati svježi MUP-ov statistički pregled kaznenih djela za 2020. godinu. I kako je i bilo za očekivati, nasilje u obitelji u Hrvatskoj je eksplodiralo u doba korone. Naime, u odnosu na 1.134 prijavljena kaznena djela nasilja u obitelji u 2019. godini, u 2020. godini prijavljeno ih je 1.578, odnosno čak 39,2 posto više.

Nažalost, i Hrvatska prati svjetski trend, koji je zbog izolacije, ograničenog kretanja i preporuka da se ostane kod kuće, doveo do dramatičnog porasta nasilja u obitelji, s obzirom da članovi obitelji provode više vremena zajedno u bliskom kontaktu, što dovodi do povećanja stresa, a rizik se povećao i zbog toga što se neke obitelji moraju nositi i s padom standarda zbog ekonomske krize, nezaposlenosti ili smanjenja prihoda. Kao i uvijek, najveće žrtve obiteljskog nasilja su žene, no MUP i dalje ne vodi statistiku po spolu kojom bi se saznalo koliko je žena doista oštećene ovim kaznenim djelom.

Zašto 60, a ne 65?

MUP-ova statistika također pod starije osobe ne svrstava one iznad 65 godina, već iznad 60 godina, a prema statistici 335 osoba starijih od 60 godina prošle godine je pretrpjelo kazneno djelo nasilja

u obitelji. Za usporedbu, 2019. godine bilo je 218 slučajeva kaznenog djela nasilja u obitelji za tu dobnu skupinu, što znači da je nasilje u obitelji kod starijih osoba poraslo za 53,7 posto, dakle puno više nego u općoj populaciji. No, nije samo pandemija utjecala na porast zabilježnog nasilja u obitelji, već i normativna izmjena od 1. siječnja 2018. u Zakonu o zaštiti od nasilja u obitelji, kada su osobe starije dobi po prvi put uvedene u zakon kao zaštićena kategorija.

Tada je određeno da su stariji oni od 65 godina na više te su određene veće kazne za djela počinjena prema njima,

djeci i invalidima u odnosu na ostatak populacije. Veće senzibiliziranost za starije osobe očito je dovela i do veće zaštite prava te populacije, a posljedično i na njihovo hrabrije prijavljivanje zlostavljača. Naime, pogledaju li se podaci od 2018. godine, tada je prijavljeno samo 108 slučajeva kaznenog djela nasilja u obitelji počinjenih prema osobama starijima od 60 godina. U dvije godine, prijave su se dakle utrostručile!

Još opipljivije rezultate nasilja nad starijim osobama daju podaci o kaznenim djelima protiv života i tijela, kojih je u 2020. zabilježeno 391 slučaj, što je također osjetno poraslo (48,1 posto), s obzirom da su godinu prije zabilježena 264 takva slučaja. Od 391 kaznenog djela, njih 117 odnosilo se na teške tjelesne ozljede, 231 tjelesna ozljeda, 14 teških ubojstava i 13 ubojstava. Godinu prije zabilježena je 101 teška tjelesna ozljeda, 129 tjelesnih ozljeda, 10 teških ubojstava i 7 ubojstava. Najviše su dakle porasla kaznena djela tjelesnog ozljeđivanja, kao

i ukupnih ubojstava, jer je 2019. ubijeno 17 starijih osoba, a 2020. čak desetero više, odnosno 58,8 posto više.

Dižu ruku na sebe

Socijalna izolacija starijih osoba tijekom pandemije utjecala je i na porast psihičkih oboljenja, a posljedično i na porast samoubojstava. Za razliku od ostalih podataka, MUP u statistici ipak u ovom dijelu raspolaže s podacima za osobe starije od 65 godina. U odnosu na 2019. godinu kada je samoubojstvo izvršilo 218 osoba starije životne dobi, u prošloj godini to je učinilo 225 osoba, odnosno sedam osoba više.

Inače, muškarci čine 78 posto počinitelja samoubojstva.

Ako ništa, barem je zabilježeno manje kaznenih djela protiv imovine na štetu starijih od 60 godina, tako je u 2020. oštećeno 5.795 osoba, a godinu prije bilo ih je 6.273, što je pad od 7,6 posto. Tako je 2020. godine 2.520 osoba oštećeno teškim krađama, 2.405 krađama, 411 prijevarama, 286 oštećenjima tuđe stvari te 59 osoba starijih od 60 godina je oštećeno razbojstvima. Godinu prije bilo je 3.027 slučajeva

teških krađa, 2.357 krađa, 403 prijevara, 234 oštećenja tuđe stvari i 92 razbojstva.

Sudeći po podacima uvelike je pao i broj računalnih prijevara starijih, pa se nadamo da osobe starije životne dobi postaju informatički pismenije. Tako su evidentirane 324 osobe koje su oštećene tim kaznenim djelom, a godinu ranije bilo ih je 653, odnosno duplo više. No, starijim osobama se sve više prijeti ili one to više prijavljuju. Tako je 2018. prijavljeno 710 slučajeva prijetnji, 2019. je broj porastao na 873, a prošle godine na čak 1.135, što je porast od 30 posto.

MUP nažalost ne vodi statistike o ekonomskom nasilju nad starijima, a tu prije svega mislimo na ugovore o doživotnom, a posebno o dosmrtnom uzdržavanju, koji su oruđe nasilnim predatorima, često i članovima obitelji, koji se žele dokopati imovine starijih osoba. Takve stvari nisu vidljive u MUP-ovoj analizi, a itekako se događaju i vrlo su opasne po stariju populaciju i dio su velike hobotnice lešinarstva na nekretninama u vlasništvu starijih osoba.

Igor Knežević

Izdavač: Sindikat umirovljenika Hrvatske
Za izdavača: Jasna A. Petrović, glavna i odgovorna urednica

Uređuje: Uredništvo

Adresa Uredništva: 10 000 Zagreb

Trg kralja Petra Krešimira IV. br. 2/II.

Info: telefon/fax: 01/4655 146; 01/4635 202

E-mail: suh@zg.t-com.hr; Web stranica: www.suh.hr

Grafički urednik: Zvonko Petrinjak

Tisak: 5. BOJA, Odra, 10020 Novi Zagreb

Temeljem mišljenja Ministarstva kulture Republike Hrvatske br. 532-03-01/7-96-01 od 20. 2. 1996. glasilu SUH-a je, kao proizvod iz članka 18. točka 13 Zakona o porezu na promet, oslobođen obveza plaćanja poreza na promet.

Cjenik oglasnog prostora (glasilo SUH-a i web stranica www.suh.hr): za jednu stranicu 4.000 kn; za pola stranice 3.000 kn i za četvrtinu stranice 2.000 kn.

Privilegirani jer znaju pucati

Da li je diskriminacija kad se s punim radnim vremenom mogu zaposliti umirovljenici čije su mirovine ostvarene prema posebnim propisima o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba ili onih koji su radili na poslovima razminiranja, a tako se ne može zaposliti niti jedan drugi umirovljenik? Ovi umirovljenici i inače imaju povlaštene mirovine jer im se po godini rada uplaćuje i računa staž od 15 ili 18 mjeseci, a za toliko im se smanjuje i dob za umirovljenje. K tome im se mirovina izračunava na bazi deset najpovoljnijih godina.

Zadnjom mirovinskom reformom na snazi od 1.1.2019. izuzelo se vojne i policijske umirovljenike od unificiranog propisa o pravu na rad na samo pola radnog vremena bez ustege mirovine, te im je omogućeno da mogu raditi i puno radno vrijeme uz ustežu od pola mirovine.

Suci vole policiju i vojsku

Sindikata umirovljenika je inzistirao da se takav model prava na rad protegne na sve umirovljenike, a ne samo na ovu kategoriju umirovljenu prema Zakonu o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba. Tadašnji ministar Pavić je ostao čvrsto kod dvije nepravde: posebnih privilegiranih prava za vojne i policijske umirovljenike, kao i kod zabrane rada za obiteljske umirovljenike.

Sindikata umirovljenika je 4. rujna 2019. podnio Ustavnom sudu Republike Hrvatske prijedlog za pokretanje postupka za ocjenu suglasnosti s Ustavom članka 99. stavka 3. točke 10 Zakona o mirovinskom osiguranju iz 2018./19. godine. I konačno je 19. svibnja 2021. godine stigao odgovor od Ustavnog suda u predmetu U-I-3667/2019. U rješenju piše kako se „ne prihvaća prijedlog za pokretanje postupka za ocjenu suglasnosti“, a obrazloženje potpisuje predsjednik Ustavnog suda Miroslav Šeparović. Od ukupno 13 ustavnih sudaca, troje se izuzelo (Antičević Marinović, Mlakar i Leko), a od devet sudaca koji su rješavali o predmetu, čak dvoje je dalo izdvojeno mišljenje (Andrej Abramović i Lovorka Kušan).

Mladi su i sposobni?

Negativno rješenje o ocjeni ustavnosti dali su Mato Arlović, Snježana Bagić, Branko Brkić, Mario Jelušić, Rajko Mlinarić, Goran Selanec i Miroslav Šumanović. Eto, to su vrli suci Ustavnog suda koji odobravaju diskriminaciju u korist vojnih i policijskih umirovljenika, s obrazloženjem da se za „navedeni izuzetak zakonodavac odlučio imajući u vidu legitimni cilj osiguranja mlađe radne snage određenih kompetencija, sposobnosti i posebne zdravstvene sposobnosti koje nema ostala populacija“. A koji su u mirovinu otišli u relativno ranoj životnoj dobi.

Tako se vrlo precizno, čak izrijekom, diskriminira obične umirovljenike i to po dobi, zdravstvenoj sposobnosti, kompetenciji (?), pucanju iz oružja... Naime, vjerovali ili ne, ustavni suci su citirali obrazloženje Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne zaštite, koje je kao poseban argument za privilegirani status u pravu na rad vojnih i policijskih umirovljenika, u obrazloženju svoje odluke Ustavnom sudu navelo kako „nisu povrijeđene ustavne vrednote o jednakosti svih pred zakonom, jer ima legitiman

cilj osiguranje mlađe radne snage određenih kompetencija (npr. za nošenje oružja za obavljanje deficitarnih poslova...).

Posebna prava za posebne dečke jer znaju – pucati. Zašto onda nisu baš ista, već malo manje velikodušna prava odobrili braniteljima Zakonom o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji, gdje se braniteljima odobrava pravo na rad po propisima drukčijima od tzv. običnih umirovljenika, i to tako da čak i ratnim invalidima koji se zaposle ne obustavlja mirovina, iako to pravo nemaju civilni invalidi. Ratni invalidi imaju pravo da ako se zaposle na manje od 3,5 sati dnevno zadržavaju puni iznos mirovine.

Ne obustavljati zarađene mirovine

Međutim, dvoje članova Ustavnog suda je dostavilo svoje izdvojeno mišljenje u odnosu na ovo negativno rješenje Ustavnog suda. Suci Andrej Abramović i Lovorka Kušan su napisali: „Žalimo što se ne možemo složiti s mišljenjem većine da se u ovom ustavnosudskom predmetu ne prihvati prijedlog za pokretanje postupka za ocjenu ustavnosti s Ustavom članka 99 stavka 3 točke 10 ZOMO, jer smatramo da je diskriminatorno što postoji iznimka od obustave isplate mirovine, odnosno smatramo da bi ta iznimka trebala biti pravilo i odnositi se na sve umirovljenike koji se ponovo zaposle s punim radnim vremenom.“ K tome ovi uvaženi suci dodaju kako „uz pretpostavku da su sve mirovine zarađene i isplaćuju se korisnicima od njihovih uplata u mirovinski fond, ne vidi se razloga obustavljati im isplatu zaslužene mirovine nakon što se ponovno zaposle i time nastave uplaćivati sredstva u mirovinski fond“.

Ovi suci podržavaju prijedlog Sindikata umirovljenika te naglašavaju kako posebno ne vide „razloga praviti razlike među umirovljenicima, pa jednim u istoj situaciji ponovnog zapošljavanja obustavljati isplatu mirovine, a drugima ne obustavljati“. To posebno, kažu, kad je riječ o kategoriji umirovljenika koji su već bili privilegirani u odnosu na ostale kraćim rokovima staža za punu mirovinu!

Tko je onda u pravu? Većina sudaca, koja podržava diskriminaciju „po oružju“!

Jasna A. Petrović

Voli li Hrvatska svoje stare?

Tena Šimonović Einwalter izabrana je 19. ožujka 2021. na mjesto pučke pravobraniteljice s mandatom od osam godina, i to sa čak 115 zastupničkih glasova. Ubrzo nakon toga je 19. svibnja saborski Odbor za ljudska prava i prava nacionalnih manjina proveo objedinjenu raspravu o Izvješćima pučke pravobraniteljice za 2018., 2019. godinu i za 2020. godinu, te ih uputio Saboru na usvajanje. S obzirom da već tri godine u hrvatskom parlamentu nije raspravljano niti usvojeno niti jedno izvješće Pučkog pravobranitelja, to se čini naznakom da će uskoro prestati taj maćehinski odnos prema opunomoćenici Hrvatskoga sabora za promicanje i zaštitu ljudskih prava i sloboda utvrđenih Ustavom, zakonima i međunarodnim pravnim aktima o ljudskim pravima i slobodama koje je prihvatila Republika Hrvatska.

■ *Očekujete li bolji tretman preporuka Pučkog pravobranitelja?*

Iskreno se nadam da ćemo ažurno raspravljati o Izvješću za 2021., a to bi značilo na saborskim odborima te plenarnoj sjednici Hrvatskog sabora, u godini u kojoj je izvješće predano, dakle tijekom 2022. godine.

Razlog je jednostavan – što je ažurnija rasprava, samo izvješće i preporuke u njemu su aktualnije, pa su i veće šanse da budu provedene, a time i da građani osjete toliko potrebne promjene. Posljednjih godina bilježimo prilično niske brojeke u pogledu provedbe preporuka, odnosno provedeno je između 20 i 27% preporuka iz izvješća (o kojima je Sabor tek sada raspravljao) i uistinu je važno da te brojeke budu značajno veće.

Također, zalagat ću se i za promjenu pravila i prakse glasanja o izvješćima pravobraniteljskih institucija, na način da se o njima idealno ne glasa, već samo (ažurno) raspravlja, a što sam transparentno i direktno najavila već na ispitivanju pred saborskim odborima dok sam bila kandidatkinja za ovu dužnost. Želim naglasiti da je to utoliko logičnije jer neusvajanje mojih izvješća nema nikakve posljedice na konkretno moj mandat kao pučke pravobraniteljice, kao što primjerice ima na mandate posebnih pravobraniteljica.

Glasovanje miče fokus javnosti sa sadržaja izvješća na rezultat glasanja, ali može utjecati i na implementaciju preporuka, ukoliko ministarstva shvate da neusvajanje

cijelog izvješća znači da ne trebaju provoditi preporuke u njemu koje su im upućene. S druge strane, ove preporuke vrijede i bez te validacije koju nosi glas saborske većine „za“ izvješća, vrijede kao preporuke pučke pravobraniteljice, to je poanta neovisnosti institucije. Stoga smatram da o izvješćima ne treba glasati te da dugoročno treba promijeniti ovu praksu, a ako se već glasa, da je najbolja opcija primanje na znanje.

Brinete li dovoljno o starima?

■ *Vlada se posljednje tri godine nije očitovala na čak 60 posto vaših preporuka. U Izvješću za 2020. navedene su čak 142 preporuke za snažniju zaštitu ljudskih prava. Da li očekujete da će se promijenjenim odnosom matičnog odbora, Sabora, a vjerojatno i Vlade, povećati primjena preporuka, jer one su vaše glavno „oružje“?*

Očekujem da će Sabor pravovremeno raspravljati o našim izvješćima, i to ne samo zato što su to izvješća opunomoćenice Sabora, o kojima i Vlada ažurno dostavlja svoje mišljenje, već i jer je to pitanje odnosa prema vlastitim građanima i njihovim ljudskim pravima i jednakosti.

■ *Najnovije izvješće posvećuje dvadesetak (od ukupno 200) stranica položaju starijih osoba u društvu, što je relativno malo s obzirom na činjenicu da je oko 21 posto stanovništva Republike Hrvatske starije od 65 godina. Smatrate li da je Ured za pučkog pravobranitelja tijekom svog postojanja od 1990. godine posvetio dovoljno pozornosti pitanjima zaštite starijih osoba?*

Pitanje broja stranica posvećenih položaju starijih osoba je pitanje metodologije izrade izvješća. U Izvješću za 2020. starijim osobama su posvećena dva zasebna poglavlja, „Umirovljenici i starije osobe“ te „Diskriminacija temeljem dobi“ (pri čemu je ovo drugo manjim dijelom posvećeno i mladima), ali je važno da perspektivu, probleme i potrebe starijih naglašavamo i u različitim područjima o kojima izvještavamo, vezana uz zdravlje, rad, izražavanje u javnom prostoru i slično.

Dakle, pravima starijih zapravo se bavimo u velikom dijelu izvješća. Sve to, ali i druge aktivnosti, pokazuje da su prava starijih jedan od prioriteta naše institucije i na njima radimo kroz više naših mandata – kroz našu ombudsmansku nadležnost s fokusom na nezakonit rad tijela, kroz mandat za zaštitu i promociju ljudskih prava, kroz naš rad kao središnjeg tijela za suzbijanje diskriminacije, pa čak i kroz mandat Nacionalnog preventivnog mehanizma za prevenciju mučenja, nečovječnog ili ponižavajućeg kažnjavanja ili postupanja.

Poznato vam je da smo provodili istraživanja o ugovorima o dosmrtnom i doživotnom uzdržavanju među starijima, odlazili u gotovo sve županije u Hrvatskoj gdje nam je jedan od fokusa također bio život starijih osoba u ruralnim područjima, ne samo u razgovoru s njima u njihovim domovima, često u praktički napuštenim selima, već i u razgovorima s čelnicima općina, gradova i županija, ali i centrima za socijalnu skrb i udrugama koji im trebaju biti podrška. Puno toga bih još mogla nabrojiti - recimo

kad su u pitanju domovi za starije, znate i da smo objavili nacionalno izvješće o ljudskim pravima u dugotrajnoj institucionalnoj skrbi i priručnik o ljudskim pravima u tom području, i dostavili ih na adrese nadležnih tijela, ali i brojnih domova u Hrvatskoj.

Bolovanje za majku?

■ U Izvješću za 2020. naglašavate problem porasta siromaštva među starijima. Prema Pokazateljima siromaštva i socijalne isključenosti DZS-a za 2019. ono je u odnosu na starije poraslo s 28,1% u 2018. na 30,1%, a za one u jednočlanim kućanstvima s 48,1% na čak 50,3%, dok je rizik od siromaštva opće populacije 18,3%. Navodite i da niski iznosi mirovina, jedva dovoljni za preživljavanje, samo su djelomično odraz ekonomske situacije, no govore i o odnosu društva prema starijima, radi čega je potrebno inzistirati na politikama koje će sve većem broju starijih osigurati dostojanstven život. Koliko vaše preporuke iz poglavlja o socijalnoj sigurnosti mogu utjecati na ono što je temeljno – bolje usklađivanje mirovina i više mirovine? Također, niste prepoznali kao značajnu potrebu izmjenu Zakona o nacionalnoj naknadi u dijelu kojim se inzistira na unošenju IBAN-a kao uvjet za ispravan zahtjev, odnosno uvođenje mogućnosti dostave nacionalne naknade putem pošte. Zašto?

Upravo smo se mi zalagali za druge mogućnosti isplate nacionalne naknade, i to za vrijeme donošenja Zakona, pa to je bio i jedan od naših prijedloga u javnom savjetovanju. Isto kao što godinama tražimo da se i mirovine isplaćuju i poštom. Nacionalna naknada, koja je godinama bila jedna od naših preporuka, počela se isplaćivati u 2021. pa planiramo o poteškoćama vezanima uz njezino korištenje izvijestiti

u Izvješću za 2021. A kako su izvješća u velikom dijelu utemeljena na pritužbama koje dobivamo, i ovim putem pozivam čitatelje Glasa umirovljenika i članove Sindikata umirovljenika Hrvatske da nam se obrate.

Nadalje, dobro kažete da ističemo itekako nedovoljne iznose mirovina, one su uistinu jedan od preduvjeta za dostojanstven život i poštivanje ljudskih prava starijih osoba. Ali to nije jedini smjer na putu prema boljem životu starijih osoba u Hrvatskoj. Hoću reći, prilično je važno i da starijima, naročito onima s najnižim primanjima, dostupne budu socijalne usluge, recimo starijima koji ne žive u velikim gradovima, kao i da im dostupni budu domovi za starije,

ukoliko žele u njima živjeti. A važno bi bilo i da država da podršku njihovim obiteljima, da ako i kada dođe vrijeme da je starijima tuđa pomoć potrebna, njihova djeca ili drugi članovi obitelji ne trebaju birati između posla i brige za roditelje, da imaju opciju uzeti bolovanje, neplaćeni dopust ili raditi na pola radnog vremena kako bi mogli biti uz njih. Zato se nadam da će naše preporuke – bez obzira na što od svega što sam nabrojala se odnose – naići na plodno tlo i donijeti vidljivu promjenu u životima starijih.

Značajni izvještaji Sindikata

■ Kad je riječ o području mirovinskog osiguranja, u vašem izvješću je tome posvećen minimalni prostor, iako je i Sindikat umirovljenika dostavio, kao i svake godine, detaljni pregled o kroničnim problemima mirovinskog sustava. Primjerice, u preporukama ste samo naveli potrebu izrade prijedloga izmjene Zakona o mirovinskom osiguranju koji će zaposlenim korisnicima najniže mirovine omogućiti da ju nastave primati i kad se zaposle, što je samo jedan od zahtjeva Nacionalnog vijeća za umirovljenike i starije osobe, o čemu ste bili izviješteni. Primjerice, ne navodite diskriminatorno zakonsko reguliranje prava na rad umirovljenika, npr. na način da se ono priječi obiteljskim umirovljenicima, ali se zato policijskim i vojnim umirovljenicima dopušta i rad u punom radnom vremenu?

Uistinu nam puno znače informacije koje od Sindikata umirovljenika tražimo i dobijemo za pripremu Izvješća, pa i ovim putem zahvaljujem na pomoći svima koji rade na njihovoj pripremi. Takve upite u vrijeme pripreme Izvješća šaljem na više od 600 adresa i dobivamo veliki broj očitovanja.

S druge strane, mi puno šire problematiziramo način na koji je uređeno zapošljavanje umirovljenika i nikako nismo s tom regulacijom zadovoljni jer ima jako ograničen utjecaj na poboljšavanje materijalnog stanja umirovljenika. Zato i ističemo taj problem u izvješćima (naime, upozoravali smo na taj problem i u Izvješću za 2019., ne samo za 2020.), ali nažalost, za sada ne vidimo naznaka da će biti pomaka, barem ne prema najnovijim informacijama, onima u Mišljenju Vlade na Izvješće za 2020.

Okrutnost ugovora o uzdržavanju

■ Sindikat umirovljenika već deset godina redovito podnosi zahtjev Ministarstvu pravosuđa za uvođenje registra ugovora o doživotnom uzdržavanju u okviru donormiranja tog instituta obveznih odnosa, za ukidanje dosmrtnih ugovora, te, u skladu s zapadnoeuropske zemlje na uključivanje sektora javne skrbi u proces i nadzor sklapanja ugovora o doživotnom uzdržavanju. Također smo tražili da se sudski postupci glede ugovora o uzdržavanju provode po hitnom postupku. Ne smatrate li da je hobotnica lešinarenja nekretninama starijih osoba uzela velike razmjere, jer se takvih ugovora sklapa i najmanje dvije tisuće godišnje, a lešinari su, uz članove obitelji, socijalni djelatnici, pravnici, odvjetnici, suci, bilježnici, zdravstveni djelatnici, dakle poglavito oni kojima bi posao bio štiti ih?

Zlouporebe ovih ugovora jedna su od okrutnijih pojava,

posebno ugovora o dosmrtnom uzdržavanju, i zato već godinama o ovome i izvještavamo. Sjećam se kad smo imali preporuku o ukidanju ove vrste ugovora da nam je tadašnje Ministarstvo pravosuđa odgovorilo kako to ne bi spriječilo nikoga da ih i dalje potpisuje, ali bi oslabilo kakve-takve mehanizme zaštite koji sada postoje. Naravno, smatram da trenutni mehanizmi nisu dovoljni. Istovremeno, potpuno sam uvjeren da nitko trenutno ni ne zna prave razmjere problema. Zato i jest važan korak uvesti registar ovih ugovora, znati kakvo je stanje, a naravno da treba raditi i na drugačijoj i boljoj pravnoj regulaciji, pri čemu vjerujem i da bi već samo uspostavljanje registra djelovalo odvraćajuće na one koji zlorabe ove ugovore.

Porazno siromaštvo starijih

■ *Kako tumačite da je već po činjenici udjela prosječne mirovine u prosječnoj plaći od samo 36,65 posto, kao i u tome da je prosječna mirovina za 130 kuna niža od hrvatske linije siromaštva, očito da Hrvatska previše ne voli svoje stare. Smatrate li da je dovoljno što su starije osobe u nadležnosti Ureda pučkog pravobranitelja ili bi bilo preporučljivo da se uvede institut posebnog pravobranitelja za umirovljenike i starije osobe, kao što predlažu umirovljeničke udruge?*

Ne bih se složila da Hrvatska ne voli svoje stare, voli, ali da, ima jako puno prostora za pomake na bolje, pogotovo kada gledamo financijski aspekt i siromaštvo starijih, tu su brojke zbilja porazne. Trenutno niti razina ostvarivanja prava, osobito socijalnih prava, a niti razina poštivanja dostojanstva starijih nije zadovoljavajuća. Stoga nisam i ne mogu biti zadovoljna odnosom cjelokupnog društva prema starijim osobama i oni će mi tijekom ovog osmogodišnjeg mandata svakako biti jedan od prioriteta.

Mislim da institucija kojoj sam na čelu, organizacije civilnog društva specijalizirane za prava starijih osoba, stručnjaci iz akademske zajednice i naravno sami stariji – svi zajednički trebamo raditi na potrebnim promjenama. Razumijem razmišljanja u smjeru uspostavljanja nove posebne institucije, međutim, pučki pravobranitelj je institucija upisana u Ustav RH, sa snažnim garancijama neovisnosti, što nam omogućava da objektivno i sveobuhvatno dajemo konstruktivnu kritiku nadležnim tijelima. Ujedno, pet mandata koje imamo te više zakona temeljem kojih djelujemo nam omogućavaju da sagledamo neke probleme iz kuta gledanja i sa ovlastima koje bi neka nova i manja specijalizirana institucija vrlo teško mogla.

Hrvatska se zalaže za konvenciju UN-a

■ *UN je odavno usvojio konvencije o pravima djeteta i pravima osoba s invaliditetom, ali nije vidljivo da se ozbiljnije pokrenula inicijativa za donošenje konvencije o pravima starijih osoba. S obzirom na ubrzano starenje svjetskog stanovništva, nije li to logičan i potreban korak? U okviru Nacionalnog vijeća za umirovljenike i starije osobe se već godinama priprema izrada Deklaracije o pravima umirovljenika i starijih osoba koju bi se pripremilo za usvajanje Hrvatskom saboru.*

Itekako podržavam ideju donošenja Konvencije o pravima

starijih osoba. Ministarstvu vanjskih i europskih poslova smo dali preporuku da podrži napore kako bi se pristupilo njezinoj izradi. A ideju donošenja Konvencije o pravima starijih osoba sam osobno kao predstavnica Europske mreže nacionalnih institucija za ljudska prava zagovarala na zadnjem sastanku Radne skupine UN-a za starije osobe, kad sam tek preuzela dužnost pučke pravobraniteljice.

Upravo je ova pandemija pokazala da stariji jesu i mogu biti u posebnom položaju. Naime, posebno je teško pogodila starije - i zato što su bili skloniji razvoju težih oblika bolesti, i zato što su ih ograničenja uvedena kroz epidemiološke mjere teže pogodila. Tu mislim na ograničenja slobode kretanja u domovima za starije, prekid javnog prijevoza, prelazak brojnih usluga na digitalne platforme, a o odvojenosti od obitelji i drugih osoba da i ne govorim.

Ali i mimo pandemije, razloga za donošenje Konvencije o pravima starijih je uistinu mnogo te bi sveobuhvatan dokument po kojem bi države dobile specifične obaveze bio dobrodošao. Iako se za sada stvari dosta sporo odvijaju u pogledu realizacije ove ideje na globalnoj razini, nadam se da ćemo uskoro moći podijeliti dobre vijesti o njezinoj pripremi, kao i da će Hrvatska uistinu u tome imati važnu ulogu. Istovremeno, uz to da inicijative za bolju pravnu zaštitu starijih na svjetskoj razini ne napreduju dovoljno brzo, želim istaknuti da stvari idu jako polako i što se tiče prava Europske unije.

Direktiva kojom bi se zabrana dobne diskriminacije proširila na veći broj područja života blokirana je od strane nekih država već preko desetljeća, pa je trenutno dobna diskriminacija u europskom pravu zabranjena jedino u radu i zapošljavanju, ne primjerice i u pristupu dobrima i uslugama. U proteklih par godina sam kao predsjedavajuća Europske mreže tijela za jednakost Equinet stoga snažno zagovarala i usvajanje ove Direktive, čime bi se u Europskoj uniji podigla razina zaštite starijih osoba od diskriminacije.

Značenje udruga civilnog društva

■ *U puno dijelova izvješća spominjete važnost udruga, općenito organizacija civilnog društva – zašto?*

Mislim da ne mogu dovoljno naglasiti koliko su udruge, uključujući Sindikat umirovljenika, važne za naše društvo i za bolju zaštitu ljudskih prava i jednakosti različitih skupina. Prije svega, zbog intenzivnog kontakta s građanima u čije ime djeluju, kao i zbog činjenice da su u mnogim dijelovima Hrvatske upravo udruge odnosno njihovi djelatnici oni koji dolaze do onih koje sustav lako može „preskočiti“ zbog nedovoljno kapaciteta, posebno u ruralnim područjima.

Vidjeli smo koliko se brzo i učinkovito različite građanske inicijative mogu organizirati i u kriznim vremenima, čemu smo svjedočili i tijekom epidemije i nakon potresa. Uz socijalne značajke, organizacije civilnog društva su važne i zbog svojih zagovaračkih aktivnosti. Nama kao instituciji udruge su i iznimno važan izvor informacija za ocjenu i analizu stanja ljudskih prava i jednakosti te zapravo prirodni partner. Svakako mislim da ima prostora da surađujemo, da ukazujemo na probleme i na rješenja, s ciljem postizanja potrebnih promjena na bolje, svatko sa svoje strane - i zajednički.

Jasna A. Petrović

Vodič obveznog zdravstvenog osiguranja

PRIOLOG GLASILU SINDIKATA UMIROVLJENIKA HRVATSKE U LIPNJU 2021.

NOVOSTI

U OBVEZONOM ZDRAVSTVENOM OSIGURANJU

UPRAVNO VIJEĆE HZZO-a

Dana 27. svibnja 2021. godine održana je redovna sjednica Upravnog vijeća Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje (HZZO). U nastavku donosimo najvažnije iz usvojenih odluka.

Niže cijene PCR testiranja na COVID-19 i serološkog testiranja koje plaća HZZO

Cijene PCR testiranja na COVID-19 i seroloških testiranja koje HZZO plaća svojim ugovornim subjektima snižene su na temelju Odluke o izmjenama Odluke o osnovama za sklapanje ugovora o provođenju zdravstvene zaštite iz obveznog zdravstvenog osiguranja.

Nova cijena koju će HZZO plaćati za PCR test na COVID-19 je 382,92 kune, dok je nova cijena serološkog testiranja po vrsti specifičnih protutijela 121,30 kuna.

Potreba promjene cijena za dijagnostičke testove na bolest COVID-19 utvrđena je nakon provedene analize u zdravstvenim ustanovama o nabavnim cijenama reagensa te radi utvrđenih povoljnijih cijena reagensa za PCR test kao i osiguranja što veće dostupnosti seroloških testiranja u skladu s propisanim indikacijama.

Financiranje rada pod nadzorom doktora medicine bez specijalizacije i pripravničkog staža zdravstvenih radnika

U cilju zapošljavanja što većeg broja doktora medicine u zdravstvenom sustavu Republike Hrvatske HZZO će i nadalje financirati rad doktora medicine bez specijalizacije. Stoga je donesena odluka o izboru doktora medicine bez specijalizacije za koje će se financirati rad pod nadzorom u 2021. godini te je u prijedlogu Liste prvenstva uvršteno šest kandidata.

IZ SADRŽAJA:

- Niže cijene PCR testiranja na COVID-19 i serološkog testiranja koje plaća HZZO
- Financiranje rada pod nadzorom doktora medicine bez specijalizacije i pripravničkog staža zdravstvenih radnika

Također se nastavlja i financiranje rada pripravnika – doktora medicine, magistara farmacije i magistara medicinske biokemije i laboratorijske medicine za koje će se financirati pripravnički staž osnovom Javnog natječaja iz 2021. godine. Svi pristigli zahtjevi zadovoljili su formalne uvjete te je u sustav financiranja pripravničkog staža uvršteno sveukupno 13 kandidata i to četiri doktora medicine, jedan magistar farma-

cije i osam magistara medicinske biokemije i laboratorijske medicine.

Nakon provedenih natječaja, ugovorne zdravstvene ustanove i drugi ugovorni subjekti HZZO-a će sklopiti ugovore o radu s odabranim kandidatima, na osnovi kojih će HZZO u najkraćem roku sklopiti ugovore o financiranju s ugovornim zdravstvenim ustanovama i drugim ugovornim subjektima HZZO-a.

PLAĆANJE PREMIJE DOPUNSKOGA ZDRAVSTVENOGA OSIGURANJA PUTEM SUGLASNOSTI ZA OBUSTAVU IZ MIROVINE

- Plaćanje premije dopunskoga zdravstvenoga osiguranja putem suglasnosti za obustavu iz mirovine

- Pregled prava na ortopedska i druga pomagala oboljelih od dijabetesa

HZZO u suradnji s Hrvatskim zavodom za mirovinsko osiguranje (HZMO) svim umirovljenicima omogućuje plaćanje premije dopunskoga zdravstvenog osiguranja na osnovi suglasnosti za obustavu iz mirovine.

pozivamo umirovljenike da, ukoliko to još nisu učinili, odaberu ovaj besplatan i vrlo jednostavan način plaćanja premije. Popunjen i potpisan obrazac suglasnosti možete dostaviti nadležnom regionalnom uredu ili područnoj službi HZZO-a, a za vrijeme pandemije COVID-19 zahtjeve radi ostvarivanja prava iz obveznoga i dopunskoga zdravstvenog osiguranja zaprimamo i putem elektroničke pošte kako bi ograni-

čili osobne kontakte, štiteći zdravlje osiguranika i radnika HZZO-a.

Obustava od strane HZMO-a provodi se tek nakon zaprimanja i obrade suglasnosti (najčešće nakon mjesec ili dva od zaprimanja), stoga podsjećamo osiguranike koji odaberu ovaj način plaćanja, da stalno podmiruju trošak premije dopunskoga zdravstvenog osiguranja sukladno uputama za plaćanje dostavljenima nakon ugovaranja police sve dok HZMO ne izvrši obustavu mjesečnog iznosa. Informacija o obustavi biti će vidljiva na ispisu mirovine.

Obrazac suglasnosti za obustavu iz mirovine može se preuzeti na mrežnoj stranici HZZO-a.

PREGLED PRAVA NA ORTOPEDSKA I DRUGA POMAGALA OBOLJELIH OD DIJABETESA

U kontekstu medijskih natpisa u kojima se ističe kako je osiguranim osobama HZZO-a, oboljelima od dijabetesa, smanjena količina trakica za mjerenje šećera u krvi, dajemo cjelovitu informaciju o pravima na ortopedska i druga pomagala na teret obveznoga zdravstvenog osiguranja za oboljele od dijabetesa u Republici Hrvatskoj.

Postupci stavljanja ortopedskih i drugih pomagala na liste pomagala HZZO-a te postupci vezani uz izmjenu ili dopunu smjernice za ostvarivanje prava na pomagala propisani su Pravilnikom o mjerilima za stavljanje medicinskih proizvoda na osnovnu i dodatnu listu medicinskih proizvoda HZZO-a te mjerilima za određivanje cijena medicinskog proizvoda („Narodne novine“, broj 5/19.) i Pravilnikom o postupku stavljanja ortopedskih i drugih pomagala na osnovnu i dodatnu listu ortopedskih i drugih pomagala („Narodne novine“, broj 69/19. i 81/20.).

Odlukom o izmjenama i dopunama Odluke o utvrđivanju Osnovne liste ortopedskih i drugih pomagala Hrvatskog zavoda za zdravstvenom osiguranju („Narodne novine“, broj 55/21.), sa stupanjem na snagu 5. lipnja 2021. godine, izmijenila su se prava koja se isključivo odnose na osigurane osobe oboljele od šećerne bolesti tipa 2 i to onog dijela bolesnika koji su isključivo na terapiji s lijekovima koji se primjenjuju na usta i lijekovima za supkutanu primjenu, a da ti lijekovi nisu inzulini, dok su ostala prava ostala nepromijenjena. Tu je potrebno istaknuti da su prava izmijenjena isključivo prema preporuci struke koja je predložila izmjenu.

Osigurane osobe oboljele od šećerne bolesti ostvaruju pravo na sljedeća pomagala sa Osnovne liste ortopedskih i drugih pomagala HZZO-a:

- Set za brzo očitavanje koncentracije šećera u krvi

- Dijagnostičke trakice za mjerenje glukoze u krvi uređajem i lancete za vađenje krvi iz prsta za kontrolu glukoze u krvi
  - osobe koje šećernu bolest liječe tabletama ili su na drugoj ne-inzulinskoj subkutanoj terapiji za šećernu bolest ostvaruju pravo na 50 komada za 12 mjeseci (umjesto dosadašnjih 100 komada za osobe koje se liječe tabletama ili 360 komada za osobe na drugoj ne-inzulinskoj subkutanoj terapiji)
    - osobe koje primaju inzulin jednom dnevno ostvaruju pravo na 90 komada za 3 mjeseca (360 komada godišnje)
    - osobe koje primaju inzulin 2 puta dnevno ostvaruju pravo na 180 komada za 3 mjeseca (720 komada godišnje)
    - osobe koje primaju inzulin 3 puta dnevno ostvaruju pravo na 275 komada za 3 mjeseca (1.100 komada godišnje)
    - osigurane osobe koje primaju inzulin više od 3 puta dnevno ostvaruju pravo na najviše 375 komada za 3 mjeseca (1.500 komada godišnje)
    - trudnice na terapiji inzulinom ostvaruju pravo do 500 trakica za 3 mjeseca (2.000 komada godišnje)
    - djeca do 18. godine života s lošom regulacijom šećera u krvi koja su na terapiji inzulinom ostvaruju pravo do 625 trakica za 3 mjeseca (2.500 komada godišnje).
  - Dijagnostičke trakice za kontrolu ketona i glukoze u urinu
    - osobe koje primaju inzulin jednom dnevno ostvaruju pravo na 50 trakica godišnje
    - osobe koje primaju inzulin 2 i više puta dnevno, ostvaruju: djeca do 7 godina do 300 trakica godišnje, osiguranici od 7 do 18 godina do 200 trakica godišnje, osigurane osobe starije od 18 godina do 50 trakica godišnje.
    - Štrcaljke za inzulin s integriranom iglom
      - osobe na jednoj dozi inzulina dnevno ostvaruju pravo na 100 komada
      - osobe na dvije ili više doza inzulina dnevno ostvaruju pravo na najviše 200 komada.
    - Inzulinski injektor za davanje inzulina
    - Igle za injektor za terapiju šećerne bolesti
      - osobe na jednoj dnevnoj dozi inzulina ili drugoj subkutanoj terapiji za šećernu bolest ostvaruju pravo na 100 komada za 3 mjeseca
      - osobe koje su na dvije dnevne doze inzulina ili na drugoj subkutanoj terapiji za šećernu bolest ostvaruju pravo na 200 komada za 3 mjeseca
      - osobe na tri ili više dnevnih doza inzulina ili drugoj subkutanoj terapiji za šećernu bolest ostvaruju pravo na najviše 300 komada za 3 mjeseca.

Također, osigurane osobe oboljele od šećerne bolesti tipa 1 ostvaruju pravo sukladno pripadajućim indikacijama za primjenu na pomagala za kontinuirano mjerenje šećera u krvi:

  - Uređaj za neograničeno skeniranje razine glukoze u međustaničnoj tekućini uz dodatnu mogućnost mjerenja glukoze i ketona u krvi sa pripadajućim senzorom
  - Odašiljači za kontinuirano mjerenje glukoze, samostalan (standalone), bežičnom tehnologijom, poveziv s aplikacijom pametnih uređaja sa pripadajućim senzorima.

HZZO svake godine izdvaja sredstva od 1,5 milijuna kuna za nabavu inzulinskih pumpi te se na Osnovnoj listi ortopedskih i drugih pomagala HZZO-a nalazi potrošni materijal za inzulinske pumpe:

  - Sustav za infuziju inzulinske pumpe (igle i kateteri)
  - Spremnik za inzulin u inzulinskoj pumpi
  - Baterije za inzulinsku pumpu
  - Odašiljači za kontinuirano mjerenje glukoze, uz inzulinsku pumpu sa pripadajućim senzorima.

- Trudnicama osigurano 2.000 trakica

- HZZO izdvaja 1,5 milijuna kuna za nabavu inzulinskih pumpi

Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje - Direkcija

Margaretska 3, 10000 ZAGREB

www.hzzo.hr

Za nakladnika: ravnatelj Lucian Vukelić, dr. med. spec.

Urednice priloga: Veronika Laušin, dr. med. spec., zamjenica ravnatelja HZZO-a
Martina Furlan, dipl. iur. i Nevenka Mirković, dipl. iur.

BESPLATNI TELEFONSKI BROJEVI

za informacije obveznog zdravstvenog osiguranja: 0800 7979
za informacije dopunskog zdravstvenog osiguranja: 0800 7989

Promjena podataka korisnika mirovine u evidencijama HZMO-a

Svaku promjenu podataka (promjena adrese, preseljenje u inozemstvo, promjena poslovne banke i sl.), a radi nastavka isplate mirovine, korisnici mirovine moraju dostaviti HZMO-u, prema mjestu prebivališta.

Promjena prebivališta ili boravišta

Kao dokaz o promjeni adrese potrebno je HZMO-u dostaviti presliku osobne iskaznice na kojoj je naznačena nova adresa ili uvjerenje Ministarstva unutarnjih poslova o prebivalištu, odnosno uvjerenje o boravištu, a u slučaju preseljenja u inozemstvo potvrdu prijave na inozemnu adresu.

Promjena načina isplate mirovinskih primanja

Ako korisnik mirovine želi promijeniti način isplate mirovine, npr. s pošte na banku, ili mijenja poslovnu banku, potrebno je područnoj službi/uredu HZMO-a, prema mjestu prebivališta, osobno ili poštom

dostaviti **ovlaštenje/suglasnost** o broju tekućeg računa koju izdaje i ovjerava banka u kojoj je korisnik otvorio račun. Korisnici koji mijenjaju poslovnu banku u inozemstvu trebaju HZMO-u dostaviti potvrdu banke o novom računu ili popunjenu tiskanicu **Zahtjeva za doznaku hrvatske mirovine putem banke**.

Također, korisnik kojemu se mirovinsko primanje isplaćuje putem pošte može ovlastiti opunomoćenika da u njegovo ime prima mirovinu kao i tražiti promjenu načina isplate na adresu opunomoćenika te u tu svrhu dostaviti popunjenu tiskanicu **Zahtjeva za isplatu mirovinskih primanja opunomoćeniku**.

Punomoć treba svaku godinu dana obnoviti i dostaviti nadležnoj područnoj službi/uredu HZMO-a kako ne bi došlo do obustave u isplati.

Isplata COVID dodatka korisnicima hrvatske i inozemne mirovine u srpnju 2021.

Podsjećamo **korisnike hrvatske mirovine koji primaju i inozemnu mirovinu ili su ostvarili staž u inozemstvu** (a nisu ostvarili pravo na inozemnu mirovinu) da **HZMO-u do 30. lipnja 2021. dostave izjavu o statusu korištenja mirovine iz inozemstva** u svrhu isplate jednokratnog novčanog primanja radi ublažavanja posljedica uzrokovanih epidemijom bolesti COVID-19 (COVID dodatak) predviđenog u srpnju 2021.

Dokaz može biti:

- potvrda banke/izvadak iz bankovnog računa iz kojeg se vidi iznos mirovine koji je uplatio inozemni nositelj za ožujak 2021. ili
- potvrda inozemnog nositelja o visini mirovine isplaćene za ožujak 2021. u netoiznosu.

Korisnici hrvatske mirovine koji su navršili mirovinski staž u inozemstvu, a nisu ostvarili pravo

na inozemnu mirovinu u tiskanici ili *online* obrascu trebaju **obavezno označiti polje *Izjavljujem da ne primam inozemnu mirovinu.***

Dokaz o visini inozemne mirovine može se dostaviti putem online obrasca (dostupan na web-stranici HZMO-a) ili poštom/osobno područnoj ustrojstvenoj jedinici HZMO-a prema mjestu prebivališta uz popunjenu i potpisanu Tiskanicu za dostavu podataka o visini inozemne mirovine.

Uvjet za isplatu COVID dodatka je prebivalište u RH te da ukupno mirovinsko primanje u Republici Hrvatskoj i inozemstvu, isplaćeno za ožujak 2021., ne prelazi netoiznos od 4.000,00 kn.

KORISNICI MIROVINA - isplata u svibnju 2021.

Vrsta mirovine	Broj korisnika	Prosječne svote mirovina
Prema Zakonu o mirovinskom osiguranju - ZOMO		
Starosna mirovina	498 409	2.786,33 kn
Starosna mirovina za dugogodišnjeg osiguranika - čl. 35. ZOMO-a	39 357	3.697,97 kn
Starosna mirovina prevedena iz invalidske - čl. 58. ZOMO-a	81 727	2.453,72 kn
Prijevremena starosna mirovina	204 992	2.681,36 kn
Prijevremena starosna mirovina zbog stečaja poslodavca - čl. 36. ZOMO-a	345	2.911,14 kn
Invalidska mirovina	105 830	2.092,78 kn
Obiteljska mirovina	215 977	2.096,74 kn
UKUPNO - ZOMO	1 146 637	2.581,28 kn
Korisnici koji su u 2021. godini prvi put ostvarili pravo na mirovinu - ZOMO		
Starosna mirovina	6 765	2.487,99 kn
Starosna mirovina za dugogodišnjeg osiguranika - čl. 35. ZOMO-a	2 043	3.354,47 kn
Prijevremena starosna mirovina	2 105	2.770,65 kn
Prijevremena starosna mirovina zbog stečaja poslodavca - čl. 36. ZOMO-a	3	2.889,34 kn
Invalidska mirovina	763	1.962,24 kn
Obiteljska mirovina	4 106	2.208,38 kn
UKUPNO	15 785	2.539,76 kn
Prosječna starosna ZOMO mirovina s mirovinskim stažem od 40 i više godina	105 619	3.962,45 kn
Prosječna ukupna ZOMO mirovina s mirovinskim stažem od 40 i više godina	205 470	3.612,52 kn
Korisnici najniže mirovine kojima je mirovina određena prema ZOMO	269 513	1.735,91 kn
Korisnici najviše mirovine prema Zakonu o najvišoj mirovini	1 752	7.345,70 kn
Ukupan broj osiguranika		1 557 687
Ukupan broj korisnika mirovine		1 240 063
Odnos broja korisnika mirovina i osiguranika		1:1,26
Prosječna netoplaća u Republici Hrvatskoj za ožujak 2021.		7.138,00 kn
Prosječna starosna mirovina ZOMO korisnika koji su pravo na mirovinu ostvarili u 2021. godini		2.704,77 kn
Korisnici mirovina - muškarci (46,09%)		571 548
Korisnici mirovina - žene (53,91%)		668 515
Prosječan mirovinski staž za ukupan broj korisnika mirovina - ZOMO		31 godina
Prosječna dob za ukupan broj korisnika mirovina - ZOMO		72 godine
Prosječan mirovinski staž za korisnike starosne mirovine ostvarene u 2021. godini - ZOMO		34 godine
Prosječna dob za korisnike starosne mirovine ostvarene u 2021. godini - ZOMO		63 godine
Procjena potrebnih sredstva za isplatu mirovina i mirovinskih primanja		4.022.000.000 kn

Uređuje i grafički priprema:
 Ured za odnose s javnošću HZMO
 A. Mihanovića 3, 10000 Zagreb
 e-mail: urednistvo@mirovinsko.hr
 faks: 01/4595-168

 mirovinsko.hr

INFOTELEFONI:
 +385 1 45 95 011
 +385 1 45 95 022
 (radnim danom od 8 do 16 sati)

Ljepši život u zajednici

Nakon popuštanja epidemioloških mjera odlučili smo posjetiti jedan od 11 domova u vlasništvu grada Zagreba, kako bi malo zavirili u kvalitetu života ljudi koji žive u takvim ustanovama. Odluka je pala na dom za starije Maksimir, na zagrebačkim Ravnicama, koji je zbog svoje lokacije u blizini parka, ali i dobrog renomea, vrlo popularan među starijom populacijom. Stoga ne čudi što je više od 10 tisuća ljudi podnijelo zahtjev za smještaj u tom domu, a trenutno u njemu boravi 420 korisnika. Zahtjevi se riješe u roku od osam do 15 godina, ovisno o vrsti smještaja.

Po dolasku vrlo srdačno su nas primili voditeljica odjela socijalnog rada Magdalena Markota, inače socijalna radnica, te glavna medicinska sestra s Odjela zdravstvene skrbi, njege i rehabilitacije, Sandra Čurić.

Markota nam je kazala kako je prije Covid krize godišnje pristizalo prosječno oko 800 zahtjeva za smještaj, da bi se prošle godine broj smanjio na 500. Naglasila je i kako se osobe mogu

prijaviti u više domova, kao i da se mogu prijaviti kad još ne ispunjavaju uvjete, ili čak neki i odbijaju doći kad su pozvani, očito aludirajući da liste čekanja na dom i nisu toliko tragične koliko se pomisli na prvu.

„Sam dolazak u dom je veliki stres, zato se trudimo olakšati privikavanje korisnicima te radimo puno s njima, da im budemo spona kojoj će vjerovati i da se sužive sa zajednicom i osjećaju dobro“, govori nam u uvodu glavna sestra Sandra.

Cijene smještaja šarolike

Dom pruža i izvaninstitucijske usluge, poput dostave hrane za 130 vanjskih korisnika na području gradske četvrti Maksimir, a u domu su zaposlene i dvije gerontodomačice koje odlaze na teren. Što se tiče raspona cijene, ona ovisi o smještaju, pa je tako najjeftiniji smještaj stoji 2.775 kuna u dvokrevetnoj sobi, a najskuplji 7.500 kuna za jednokrevetnu sobu u Odjelu za Alzheimer i druge demencije. Cijene određuje Grad Zagreb, a većina korisnika dakako ima prosječne mirovine od 2.500 kuna, zbog čega trebaju pomoć obitelji kako bi nadoplatili razliku. Smještaj za oko 70-ak siromašnijih korisnika sufinancira ili u potpunosti financira država.

Od spremačice do ravnateljica, dom broji 143 zaposlena, između ostalog ima jednog liječnika, sedam socijalnih radnica, fizioterapeute, njegovatelje, razno tehničko osoblje, kuhare, te 13 medicinskih sestara. Ispadne da jedna medicinska sestra skrbi za 32 korisnika, pa smo upitali glavnu sestru da li ih je manjak.

„Uvijek kažem da nikad nije dosta medicinskog osoblja, no s postojećim kadrom možemo i moramo moći zadovoljiti sve

osnovne ljudske potrebe. Njegu pružamo od 0-24 sata, a po noći uvijek rade dvije medicinske sestre i četiri njegovatelja, kao i djelatnici na recepciji“, kaže Čurić, koja nam je potvrdila i da svaka soba ima alarm u slučaju potrebe korisnika.

U domu se pruža mogućnost i dodatnih usluga, koje se dodatno naplaćuju, poput dostave obroka u sobu, odvojenog pranja rublja, pripreme dijetalnih obroka i slično. Pomalo nas je iznenadila prosječna dob korisnika od čak 84 godine, s time da najstarija korisnica ima 103 godine, zbog čega smo htjeli porazgovarati s njom, ali na dan našeg posjeta nije bila u domu. Žene čine oko 75 posto korisnika/ca doma, s tim da je taj udjel prije bio i viši. Govore nam to tri vrlo vesele umirovljenice koje su odlučile porazgovarati s nama o životu u domu.

Previše hrane

Jaga Putrić ima 90 godina te je čak 30 godina u ovom domu. Još 1991. došla je u dom sa svojim suprugom, no on je par godina poslije umro, nakon čega joj je dugo bilo teško. No, izrazito je zadovoljna životom u domu, a sve je postalo još ljepše nakon što je na njezin zahtjev uprava doma preko Caritasa nabavila šivaću mašinu i tada je sve krenulo.

„Ni ne znam koliko toga sam sve šivala, nikad nikom ništa nisam naplatila, sve je besplatno. To mi je kao terapija. Izrađujem prigodne ukrase za rođendane i druga slavlja. Sudjelujem i u kreativnoj grupi koja se bavi izradom raznih ukrasa“, govori nam vidno zadovoljna Jaga, koju sretnom čini i činjenica da ima sina i kćer te dvoje unuka, te jednog praunuka.

Ana Komerički (85 godina) zadnje četiri godine je u domu. Kazala nam je kako se tu jako lijepo osjeća, doslovno kao u svojoj kući. Ima dvoje djece i unuka. Nasmijala nas je svojim zaključkom o prehrani.

„Hrane ima i previše. Za doručak možemo birati i četiri vrste napitka, kavu, čaj, mlijeko, sokove. Ali hrane je stvarno previše, svi smo se redom zdebljali, nema tu mršavog nikog, svi nosimo barem deset kilograma viška. Znaite, u starosti ima ljudi i koji smršave, ali tu nema nitko.“

Ana vrijeme u domu provodi odlaskom u obližnju crkvu, petkom ide na plesnjak, također šiva. Živi s cimericom u sobi i lijepo se s njom slaže. Kaže nam i da je 15 godina čekala na dom, dodavši i da je dvaput ipak odbila poziv. Ima dvoje djece i dvoje unuka koji žive blizu pa joj je, kaže, lijepo.

Slavica Tonković (94 godine) u domu je osam godina, a unatoč godinama jedna je od najaktivnijih korisnica. Naime, ujutro prije doručka redovito ide na grupno vježbanje s fizioterapeutom, zatim igra golf, viseće kuglanje na terasi, petkom ide na bingo, prije je išla i na pikado te je pjevala u Klapi prijatelja. Na dom je čekala sedam godina. Ima dvije kćeri, od kojih svaka ima dvoje

djece, a oni pak još sedmero pa se smije da je od nje nastalo gotovo 20 novih ljudi.

Romansa i komisija za jelovnik

U doista dobrom raspoloženju smo sve tri korisnice upitali kako se slažu s muškarcima, i da li ima i romansi u domu.

„Dečki se dosta drže zajedno, manjina su, pa valjda zato“, smiju se, i dodaju kako muškarci obično kartaju i igraju šah. Što se tiče romansi, kažu, bilo je puno slučajeva novih ljubavi, a palo je i nekoliko novih brakova. Kad su već spominjale jelo, pitali smo ih koliko su zadovoljne kvalitetom hrane i dobili neočekivan odgovor da se svaki tjedan s voditeljem kuhinje i socijalnom radnicom sastaje dio korisnika u tzv. komisiji za jelovnik te daju komentare, pohvale, a samo ponekad i pritužbe. Dojam o domu nakon ovoga nam je još više porastao, iako je već bio jako dobar.

Baš smo pogodili dan, petak, kada je na terasi održan plesnjak. Glavni organizator je 73-godišnji korisnik doma Zvonimir Sruk, koji okupljenima pjeva, ali je zadužen i za puštanje glazbe, jer zbog korone njegov vanjski pomoćnik nema pristup u dom. Kaže nam

da se cijeli život bavi glazbom i da je nedavno proslavio 50 godina rada. Prije je s bendom svirao po zagrebačkim plesnjacima, a sada to uglavnom radi po zagrebačkim domovima kad su neke proslave.

„U domu mi je stvarno super, ne moram ništa raditi, haha, sve drugi rade za mene. Šalu na stranu, kad dođu u zrele godine, preporučio bih svakom umirovljeniku da preda zahtjev. Čekao sam desetak godina, to i je neki prosjek. U domu sam sa suprugom Ankicom koja je tu godinu više od mene, ali je i prije predala zahtjev“, kazao nam je Zvonimir.

Svjesni smo da smo u ovaj dom došli u trenutku kada su mjere ipak popustile, pa smo upitali socijalnu radnicu Markotu jesu li imali osiguran besplatan Internet za vrijeme najveće krize.

„Internet je u domu besplatan i dostupan je samo u zajedničkim prostorijama te u sobama za korisnike 2. i 3. stupnja. Naši korisnici su i prije pandemije aktivno tražili našu pomoć u snalaženju s internetom i društvenim mrežama, a tijekom pandemije osigurali smo videopozive s obitelji, a i sada je to moguće za one kojima članovi obitelji žive izvan Hrvatske.“

Upitali smo i da li se u domu pruža psihološka pomoć za one kojima je potrebno s obzirom na pandemiju.

„U jeku najveće krize socijalne radnice su radile intenzivno s korisnicima. Dom nema psihologa, ali imamo vanjske suradnike, a tu je i projekt gradskog ureda „Srebrna linija“ kojim se pruža besplatna psihološka pomoć, a trenutno je koristi nekoliko naših korisnika.“

Glavna sestra Čurić kaže da nitko nije umro od zaraze koronavirusom te da je bilo nekoliko slučajeva oboljelih, ali i da je bilo trenutaka kad je bilo dosta teško.

„Bilo je stresnih situacija, ali uspjeli smo sve riješiti. Odmah od početka smo shvatili da imamo potporu Grada, ništa nam nije nedostajalo ni od opreme, suradnja sa Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo je isto bila odlična.“

Čurić kaže da je problem što u Hrvatskoj starije osobe nemaju status koji zaslužuju.

„Gerijatrija nije problem, starost nije problem. Mi to gledamo kao dio života, koji je jednako vrijedan kao i mladost. Tako je i starost vrlo zanimljiva, ali se malo o njoj govori. Nažalost, nema toliku važnost u Hrvatskoj kao u drugim zemljama.“

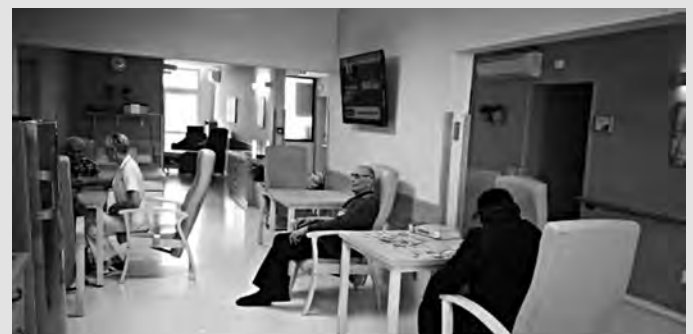
Igor Knežević

Nedostatak odjela za demenciju

U gradskim domovima za starije djeluju tri Odjela za Alzheimer i ostale demencije, a jedan se nalazi u Domu Maksimir. Odjel je otvoren prije 10 godina i ima kapacitet od 10 korisnika. Njega i skrb o tim osobama je odlična, ističe glavna sestra Čurić, jer s tim osobama radi cijeli tim ljudi, medicinske sestre, njegovateljice, socijalni radnici, fizioterapeuti, a prije pandemije su dolazili i volonteri.

„Ljudima s demencijom cijeli dan je osmišljeno ispunjen s različitim sadržajima, od individualne i grupne gimnastike, rada s loptom, pa do kulinarske radionice, što je prekrasna stvar, kad vidite kako se gospođe prisjećaju kako se guli jabuka, rade cijeli recept, i na kraju pojedu taj kolač. S obzirom da su procjene da je u Hrvatskoj preko 90 tisuća oboljelih od demencije dobro bi došlo da se otvori još ovakvih odjela“, kaže Čurić.

Cijeli tim mora proučiti biografiju demencijom oboljelih osoba poput toga koji su bili hobiji osobe, s čim se umirivala, je li doživjela nasilje, kako bi mogli bolje s njom raditi. Koriste se različite provjerene metode kojim se olakšava rad i komunikacija s takvim osobama, a dom pruža i multisenzornu terapiju, odnosno ima sobu u kojoj

pomoću nježne svjetlosti, umirujućih zvukova i opuštajućeg mirisa i dodira umiruje korisnike i smanjuje im agitaciju. Prostor tog odjela su prilagođeni osobama s demencijom, tako primjerice imaju udoban namještaj, zaobljene rubove, WC školjku u boji i sl. Svaki demencijom oboljeli slobodno se kreće, što je jako bitno kako ne bi osjećali isključenost iz zajednice, no zato imaju narukvice koje ugodno zapište u slučaju da ta osoba izađe van iz doma.

Odušak na Plitvičkim jezerima

Posljednji put vrgorački SUH-ovci na izlet su otišli u ožujku prošle godine. Situacija s koronavirusom konačno je popustila, te se 29. svibnja 2021. ekspedicija od 44 člana zaputila na jednodnevni izlet na Plitvička jezera. Vožnja u punom autobusu bila je moguća jer su se svi članovi cijepili. Prije posjeta nacionalnom parku naši umirovljenici su prvo posjetili prekrasnu crkvu hrvatskih mučenika u Udbini, koja je izgrađena 2010. godine. Nakon toga se cijelo poslijepodne uživalo u ljepotama Plitvičkih jezera, vodopadima, vožnji vlakom i brodom.

Pao je i ručak u novom restoranu, a zanimljivo, uz sve ljepote koje su vidjeli, naši umirovljenici jednako vrijednim ističu i vožnju u autobusu, jer su nakon dugo vremena svi mogli konačno vidjeti jedne druge na okupu i popričati o raznim temama.

Senka Erceg

PULA-POLA

Pjesmom do zdravlja

Jedan od ogranaka Udruge SUH Pula-Pola je ogranak Opće bolnice Pula i Istarskih domova zdravlja. Ogranak broji četrdeset članova. Godine 2019. ogranak je proslavio 40-tu obljetnicu postojanja nekada Kluba umirovljenika OB Pula, a danas ogranka USUH-a Pula-Pola. Priređena je zakuska, a glazbom i pjesmom pridružili su se i polaznici Dnevnog centra za radnu terapiju osoba s intelektualnim poteškoćama. Sve su popratili novinari TV Nove, Radio Pule i Glasa Istre. Tijekom pandemije uzrokovane Covidom-19 druženja su bila omogućena u prostorijama Istarskih domova zdravlja. Druženja u novim uvjetima članovi održavaju u dvorištu Doma hrvatskih branitelja.

Na svibanjskom druženju obilježili su i Međunarodni dan medicinskih sestara (12. svibnja). Tom prigodom je članica i priznata pjesnikinja Ljubica Bestulić-Stanković pročitala dvije svoje pjesme: „Mržnja“ i „Suzo moja“. SUH-ovci su zahvalili ravnatelju Istarskih domova zdravlja, dr. Anti Ivančiću i ravnateljici Opće bolnice Pula, doc. dr. sc. Ireni Hrštic na podršci koju su im pružali tijekom ovih kriznih vremena.

Silvano Jelenić

STUDENTSKI GRAD

Slast u jagodama

Nekolicina članova podružnice uključila se u radionice projekta financiranog iz Europskog socijalnog fonda pod nazivom „Zlatne ruke“, te pohađa škole keramike i škola slikanja na platnu, dok su škole glagoljice, paške čipke i tkanja, nešto rjeđe posjećene zbog udaljenije lokacije. Aktivnosti na otvorenom su se nastavile uobičajenim tempom, u jutarnjim satima svakog radnog dana hodanje pet kilometara, a popuštanjem mjera, stolni tenis igra uglavnom muški dio članova.

Početak lipnja, održan je zadnji sastanak prije ljetne stanke na kojem je članstvo upoznato s programom koji nudi projekt „Rekreativci za seniore“, gdje se članovi mogu također uključiti u niz programa i uživati u besplatnim radionicama. Tako je dogovoreno da već prva radionica počne s kineskom vještinom Thai chi, koja se zasniva na blagim umirujućim pokretima kako bi se pokrenula unutarnja energija. Dvadesetak članova odazvalo se branju jagoda u Soblincu na OPG „Kovačević“, nakon čega su izvagane i plaćene 20 kuna po kilogramu.

Sljedeći dan se posjetio Sajam cvijeća „Flora art“ na Bundeku, gdje se osim lijepo dekoriranih izložbenih eksponata, moglo kupiti mnoštvo ponuđenog cvijeća, iako skromnije nego ranijih godina. Otišlo se i na izlet na izletišta „Banovac“ u mjestu Gornje Komarevo u Sisačko-moslavačkoj županiji, gdje se u pet kilometara dugoj šetnji moglo vidjeti plahe jelene i srne, kao i obitelj ponija čije ždrijebe ima svega nekoliko dana.

Snježana Živčić

SPLIT Taj prekrasni Visovac

Pun autobus, 50 članova iz splitske, ali i susjednih SUH-ovih podružnica 5. lipnja 2021. otišlo je na jednodnevni izlet u Skradinu i otočić Visovac. Prva postaja bio je restoran Visovac u

Skradinu, gdje su se nakon ručka članovi organiziranim brodom uputili na prekrasni otočić, uz neizostavnu pratnju glazbenika Jerka koji se pobrinuo za pjesmu i dobru zabavu. Zajedno s vodi-

čem razgledan je samostan franjevac na tom otočiću, crkva iz 17. stoljeća, te vrijedna zbirka knjiga i umjetnina u samostanskom muzeju. Članovi su nakon dugo vremena „otпусти kočnice“ te konačno zaboravili na probleme koje je donijela korona.

A.Tomin

DONJI MIHOLJAC Skupština na otvorenom

Prezadovoljni odazivom na izvještajno-izbornu skupštinu bili su članci podružnice SUH-a u Donjem Miholjcu, jer se okupilo čak 66 članova. Nakon četiri godine rada

svi izvještaji prihvaćeni su jednoglasno, a izabrano je i novo predsjedništvo od sedam članova, na čijem čelu je i dalje Zlatko Risek. Zbog predanog i konstantnog

rada u podružnici, dugogodišnja članica predsjedništva Mira Kosić proglašena je doživotnom počasnom članicom predsjedništva te su joj upućene velike zahvale zbog borbe za boljitak umirovljenika.

Inače, nakon skupštine je održano i druženje, poštujući epidemiološke mjere dijeljene su kuhane kobasice i kolači. Nije nedostajalo ni pjesme, a definitivno se osjetilo kako je ljudima nedostajalo ovakvog druženja.

Zlatko Risek

PROBLEMI S TEŽINOM

Ima li lijeka velikom trbuhu?

Ima ljudi koji se godinama bore sa svojim trbuhom i dobro su upoznali „jo-jo“ dijetalni sindrom. Izgube na težini, stisnu remen na hlačama za jednu ili dvije rupice i osjećaju se divno. Međutim, nedugo iza toga, ponovo trpajući u sebe voljenu hranu, vrate izgubljene kilograme i dobiju još koji kilogram ekstra. Za razliku od takvih, oni koji su odustali od strogih dijeta koje su ih činile da se osjećaju lišeni nečega i počeli kuhati hranu s malo masnoća u kojoj su uživali, i koji su provodili pola do jedan sat dnevno u tjelovježbi, za tri do četiri mjeseca izgubili su gotovo 15-16 centimetara u opsegu struka – i na tome su ostali.

Prošireno mišljenje je da se veliki trbuh rijetko može izgubiti zauvijek. Premda statistike kažu da veliki broj onih koji provedu dijetu ponovo dobiju svu izgubljenu tjelesnu težinu, ipak ima i dosta onih koji svojom disciplinom uspiju održavati rezultate postignute dijetalnim režimom. Ljudi se uspiju riješiti neželjenog masnog tkiva, u mnogim slučajevima zauvijek. Ako ste mnogo puta pokušavali smanjiti svoj trbuh, nemojte gubiti nadu. Velika većina nije uspjela kod prvog pokušaja. Gotovo 80 posto njih je pokušalo tri ili više puta prije nego su uspjeli.

Krizne mjere

Naslage masnog tkiva smještene oko struka – koje daju osobi oblik jabuke – povezane su sa srčanim oboljenjima, dijabetesom, povišenim krvnim tlakom i povećanim rizikom od nekih vrsta raka. Osim toga, tu treba spomenuti i ono „visceralno“ masno tkivo nakupljeno oko vitalnih unutarnjih organa, kao što su crijeva i jetra. Kako ćete znati da li vam veličina vašeg trbuha signalizira zdravstveni hazard? Jednostavno, utvrdite omjer opsega struka i kukova. Podijelite broj centimetara oko struka s brojem centimetara oko kukova. Svaki rezultat veći od 0,80 ako ste žena i 0,95 ako ste muškarac, znači da trebate izgubiti na opsegu.

Ako spadate u tu kategoriju, stručnjaci savjetuju sljedećih nekoliko mjera u cilju smanjenja trbuha. Odredite si svoj vlastiti dijetalni režim. Oni koji uspiju u toj dijeti obično započinju s tri osnovna načela gubitka prekomjerne tjelesne težine: jesti manje masnoća, smanjiti unos kalorija u organizam i provoditi redovnu tjelovježbu. Međutim, osim toga, oni postavljaju i neka svoja vlastita pravila, praveći pokuse i greške sve dok ne pronađu onu kombinaciju dijetalnog režima i tjelovježbe koja je najbolja za njih.

Poštujte razlike u spolu. Svaka žena koja je ikada bila na dijetalnom režimu zajedno sa svojim suprugom ili prijateljem, zna da muškarci gube svoj trbuh brže. Za žene te razlike mogu biti frustrirajuće, ali ako budu uporne i ustraju na dijeti, uspijet će. Brzih rješenja nema. To su opredjeljenja za čitav život. Težite „malim pobjedama“. Većina nas donosi velike odluke kad planira smanjiti svoju „trbušinu“ („Neću jesti ništa masno“; „Vježbat ću svaki dan jedan sat“).

Počnite s malim pobjedama

Međutim, stručnjaci su našli da oni koji su uspjeli u tom poslu obično ostvare svoje ciljeve uz pomoć niza malih pobjeda (za početak, recimo, samo šetnja po svom kvartu nakon večere; ili umjesto maslaca na kruhu, staviti malo džema). Smanjiti masnoće u prehrani. Ako čovjek konzumira puno voća i povrća, ostatak će malo prostora u želucu za masnu hranu. Neki stručnjaci vjeruju da se gubljenjem velikog trbuha, postupno gubi i žudnja za masnoćama.

Da bi se riješili velikih naslaga masnog tkiva, morate izgarati energiju, kalorije. Zato vježbajte redovito. Premda se može izgubiti na težini i bez tjelovježbe, istraživanja pokazuju da se taj gubitak neće održavati ako osoba nije fizički aktivna. Zanimljivo, velika većina onih koji su se uspjeli riješiti velikog trbuha, postaju entuzijasti za tjelovježbu kako bi održavali novo postignuto stanje. Bit će dovoljno vježbati tri puta tjedno, kroz 30 do 45 minuta. Bitno

je gubiti kalorije, bez obzira da li trčanjem ili obrađivanjem vrta! Vježbe za trbušne mišiće pomoći će da trbuh previše ne „ispadne“.

Direktno se suočite s problemima. Kad se osoba suoči s gorkom činjenicom da je kazaljka na vagi otišla nebu pod oblake, ne treba reagirati previše emotivno niti previše samokritički. Jednostavno, to valja shvatiti kao problem kojeg treba riješiti. Ima i onih koji odgovornost za takvu situaciju prebacuju na druge, međutim, takva osoba treba prihvatiti da je ona sama odgovorna za svoj struk, velik trbuh i općenito za svoju debljinu.

Bijeg od problema

Oni koji se nakon dijetalnih režima ubrzo vraćaju na svoju prvobitnu tjelesnu težinu, imaju sklonost da izbjegavaju suočiti se sa svojim osobnim problemima. Kad su uzbuđeni, ljuti, nervozni, zabrinuti, potišteni oni puše, piju, više spavaju ili jedu sve kako bi ublažili, zadovoljili ili zatomili svoje osjećaje. Suprotno od toga, treba se direktno suočiti sa svojim problemom, slobodno izraziti svoje osjećaje kad zatrebaju stručnu pomoć.

Oni koji su uspjeli u svom programu skidanja kilograma, razumljivo, ograničili su i konzumaciju alkoholnih pića. Znanstvena istraživanja su pokazala da ako jedna četvrtina ukupnog dnevnog unosa kalorija dolazi od pive, vina ili jakih pića, da je tada brzina kojom tijelo sagorijeva masti smanjena za oko trećinu u odnosu na one osobe koje ne piju. Još gore, nemetabolizirane masnoće se direktno talože oko trbuha i struka. To može objasniti zašto neke osobe imaju onu „pivsku trbušinu“.

Na kraju valja kazati kako je potrebno da osoba zadrži kontrolu nad situacijom i da poduzme mjere koje će odgovarati upravo njoj. Preuzimajući upravljanje i kontrolu nad svojom tjelesnom težinom, možete biti sigurni da će vaš program za smanjenje velikog trbuha, koji započinjete danas, biti stvarno i vaš posljednji program.

dr. Ivo Belan

DRŽAČ ZA KARTE

Za one kojima se tresu ruke

Internet dućani doista su puni različitih pomagala za starije osobe. Za one željne zabave, tako se mogu pronaći i držači za karte, koji pomažu osobama koje imaju problema s hvatanjem ili držanjem predmeta. Tako se na internetskoj platformi Amazon mogu pronaći drveni držači, koji su uz to i zakrivljeni kako bi korisnik mogao skrivati karte od drugih. Proizvođač tvrdi kako držač sprječava razvoj sindroma karpalnog tunela, a idealan je za one koji imaju problem s artritisom ili im se tresu ruke. U setu se nalaze četiri držača, a cijena na američkom tržištu iznosi oko 100 kuna.

„Starije osobe kad ne vide perspektivu padne im na pamet očajničko rješenje koje je zapravo, posljednji vapaj upomoć - eutanazija“

Smrt kao odabir?

U posljednjih godinu i pol dana gotovo cijeli je svijet zahvaćen velikom pandemijom koronavirusa. U početku pojave virusa vjerovali smo da će trajati nekoliko mjeseci, kao neka vrsta gripe. Kako se zaraza proširila na gotovo sve zemlje svijeta, proglašena je pandemija koja traje još i sada. U međuvremenu znanstvenici su pripremili više vrsta cjepiva koja se proizvode u ogromnim količinama kako bi se procijepili svi stanovnici zemalja zahvaćenih zarazom. Zbog sprječavanja prijenosa zaraze gotovo sve zemlje su zatvorile granice. U svim je zemljama proglašen neki oblik karantene i ograničavanje slobodnog kretanja, mnogi su ljudi ostali bez posla i sve teže podnose izolaciju i ograničavanje slobodnog kretanja i druženja.

Osamljenost i smanjenje osobne komunikacije ljudi

Glas umirovljenika stiže sve više pisama u kojima se ljute na neke naše savjete i što je zabrinjavajuće, predlažu i neke drastične oblike rješavanja problema. Predlaže tako naš čitatelj „donošenje zakona o eutanaziji koji bi bio isključivo na dobrovoljnoj osnovi. Drugi predlaže donošenje zakona o smrtnoj kazni s javnim vješanjem uz tv prijenos“...

Koliki je to očaj čovjeka koji se ne snalazi u ovoj krutoj stvarnosti. Nažalost, starije osobe koje često žive same u vrlo skromnim uvjetima, padaju u depresivna raspoloženja. Starije osobe ne vide perspektivu za ljepše i bolje dane, pa im pada na pamet očajničko rješenje koje je zapravo, posljednji vapaj upomoć - eutanazija. Boje se teških bolesti, dugotrajnog vegetiranja u postelji, izolacije od normalnog druženja i radosti življenja.

A sada nešto više o eutanaziji iz mog osobnog kuta gledišta. Eutanazija je blaga smrt, lijepa smrt. Smrt nalik na san, rekao bi pjesnik. U nekim europskim i svjetskim državama eutanazija je dozvoljena i legalno moguća. Neke religije ne dozvoljavaju eutanaziju. Često se vode duge i žučne rasprave o pravu ljudi da sami mogu odlučiti o svom odlasku s ovoga svijeta ili smrti bliske osobe, osobito u slučajevima dugotrajnih teških bolesti ili za slučaj vegetiranja u komi. Većina mladih ljudi u svijetu prihvaća činjenično stanje da treba legalizirati eutanaziju kao vlastiti izbor rješenja i odluku o eventualnom kraju života.

Dvije su glavne vrste eutanazije. Aktivna eutanazija je postupak izazvan usmrćenjem, a pasivna izostavljanjem liječenja. Aktivna eutanazija je u nekim zemljama legalizirana i svaka psihički zdrava punoljetna osoba može odlučiti o svom kraju. Dobrovoljna eutanazija je ona za koju se odluči sam

bolesnik, a nedobrovoljna koju odrede liječnici ili članovi obitelji zbog dugotrajne kome ili zbog velike patnje i boli pacijenta.

Zanimljive i najžešće rasprave vode se među stručnjacima na etičkom i religijskom području. Svjetonazorska stajališta također određuju najčešće odnos prema eutanaziji. U svojoj desetogodišnjoj praksi sam volontirala u palijativnoj skrbi i tjedno obišla pet do šest bolesnika, uglavnom u terminalnoj fazi. Moram naglasiti kako nikada nisam susrela nijednog terminalnog bolesnika koji je htio umrijeti. Svi su uvijek pravili planove za vrijeme kad ozdrave ili kad dođe „ljepše vrijeme“ ili „bolje vrijeme“.

Do tada sam bila sigurna da je ljepše umrijeti prije nego počnu bolesti, i opća slabost i nemogućnost kretanja. S vremenom sam dijelom promijenila mišljenje. Danas i sama starim i opet mislim da je bolje umrijeti nego trpjeti velike bolove. Objektivno mislim da je mudro sagledati kraj i donijeti odluku kad za to dođe vrijeme.

Vjerujem u svetost života, ali se zalažem za dostojanstveno umiranje. Možda bi bilo objektivno najbolje da se svijet ujedini u namjeri da smrt bude za sve dostojanstveni kraj života. Da bismo to postigli treba osigurati dostojanstven kraj svakome bez obzira na boju kože, religiju koju je za života upražnjavao, na materijalne mogućnosti.

I još nešto, za buduće generacije ne trebamo osiguravati nova groblja i mauzoleje jer sigurno je svakome dovoljna jedna mala urna, mala posudica za pepeo koji bi možda mudrije generacije ujedinile u sjećanju da smo svi nekada živjeli gradeći dio svijeta u kojem sada žive neki drugi ljudi jednako važni i za našeg gospodina s početka priče koji zagovara eutanaziju. Prihvaćam njegov izbor.

teško podnose. Neki novi oblici komunikacije primjetniji su u posljednje vrijeme. Svi mladi odmah su se prebacili na intenzivnu komunikaciju putem društvenih mreža, no kod starijih to nije bilo moguće zbog nepoznavanja novih tehnologija za koje sve starije osobe nemaju ni materijalnih, ali niti mentalnih mogućnosti. Mislim da je za starije osobe vrlo frustrirajuće upravo ovo osamljivanje i nemogućnost korištenja naučenih oblika komunikacije. Tako nam u

Piše: Biserka Budigam,
psihologinja

Razvod braka i nasljeđivanje

Pitanje: Živio sam sa suprugom 30 godina, ali nismo imali djece. Živjeli smo u kući i na okućnici u selu kod Slavonskog Broda, koju je ona naslijedila od svojih roditelja. U 31. godini braka podnio sam tužbu za razvod braka. Razvod braka nije bio okončan, a žena mi je iznenada umrla zbog srčanog udara. Da li imam pravo na nasljeđivanje pokojne supruge? **(A.R., Slavonski Brod)**

Odgovor: Bračni drug gubi pravo na nasljeđivanje ako je započeta brakorazvodna parnica, iako nije okončana. Takav slučaj se izjednačava s poništenjem braka, te Vi ne možete imati status nasljednika, bez obzira što brak pravno još postoji.

Korištenje moje zemlje

Pitanje: Vlasnik sam 1.000 m² zemlje, koju ne koristim. Zemlju je koristio moj rođak nekoliko godina bez moje dozvole gdje je parkirao 3 automobila i kamion, iako zna da sam ja vlasnik zemlje. Opominjao sam ga nekoliko puta, ali on i dalje parkira. Odlučio sam sudskim putem ishoditi zabranu korištenja moje zemlje. Što trebam poduzeti? **(J.B., Osijek)**

Odgovor: Trebate podnijeti tužbu sudu zbog prisvajanja vaše zemlje u kojoj ćete predložiti Sudu da donese presudu, kojom se zabranjuje daljnje korištenje Vaše zemlje. S obzirom da ste prema Vašim navodima isključivi vlasnik zemlje, neće biti nikakvih prepreka da Sud donese presudu u Vašu korist.

Mijenjam stan za kuću

Pitanje: Želio bih zamijeniti svoj stan u Novskoj za kuću s okućnicom na selu kod Nove Gradiške, gdje bih nakon odlaska u mirovinu stvarao drugi prihod obrađivanjem zemlje. Da li bih za tu zamjenu morao platiti porez na promet nekretnina? **(J.P., Novska)**

Odgovor: Kada pronađete odgova-

rajuću nekretninu za zamjenu i sastavite ugovor o zamjeni, onda ga morate ovjeriti kod javnog bilježnika. Po službenoj dužnosti bilježnik šalje ugovor u poreznu upravu za razrez poreza na promet nekretnina. Porezna uprava će i Vama i osobi s kojom izvršite zamjenu razrezati porez na promet, Vama prema vrijednosti kuće koju ste dobili u zamjenu za stan, a drugoj strani na osnovu vrijednosti stana.

Nasljeđivanje iza očuha?

Pitanje: Moj otac je rano umro od moždanog udara. On i moja majka nisu imali zajedničke imovine. Nakon 3 godine moja majka se ponovno udala, te je mene povela sa sobom kod očuha, koji me lijepo prihvatio. On je imao dvoje djece. Nakon 10 godina umire i moj očuh, bez oporuke. Da li i ja imam pravo na nasljeđivanje, jer je imao nekoliko nekretnina? **(S.M., Zagreb)**

Odgovor: Pošto je Vaš očuh umro, a nije ostavio oporuku, naslijedit će ga njegova djeca i Vaša majka. Vi niste usvojeni kao pastorak i nemate pravo na nasljedstvo. Jedino možete naslijediti nekretnine iza Vaše majke, ako vas ne isključi iz nasljedstva.

Oporuka s plodouživanjem

Pitanje: Moj muž ima dvoje djece iz prvog braka. Pošto smo oboje starije dobi, a suprug je kuću naslijedio od svojih roditelja, on želi meni oporukom ostaviti pravo doživotnog stanovanja, u slučaju da prije umre. Mogu li ja poslije njegove smrti iznajmljivati kuću da bih imala neki dodatni prihod? **(M.N., Samobor)**

Odgovor: Ako Vam muž ostavi oporukom samo pravo doživotnog stanovanja u kući, Vi nećete moći iznajmljivati, nego ćete moći samo doživotno uživati pravo stanovanja u toj kući. Tražite od muža da Vam oporukom da doživotno uživanje i plodouživanje i tada ćete moći i iznajmljivati kuću. Osim navedenoga, Vi možete tijekom ostavinske rasprave tražiti i nužni dio iza pokojnog muža.

pravni
savjeti

Odgovara:
Ante Kuprešak
dipl. pravnik

Besplatno
pravno
savjetovanje
za članove
Sindikata
umirovljenika
01/4655111/244
ili 01/4615797

Lučo Pavletić, predsjednik Udruge SUH-a Pula-Pola

Ništa bez dobrih suradnika

„Naš najvažniji projekt je ‘Skrb za starije osobe’ u kojem sudjeluje pedesetak volontera koje osposobimo na stručnim tečajevima“

Lučo Pavletić je novoizabrani predsjednik Udruge SUH-a Pula-Pola, a „pravi“ je Istrijan, rođen 1943. godine u Cerovlju, mjestu u središnjoj Istri. U Puli živi od 1968. gdje se kao stipendist na studiju strojarstva zaposlio u Uljaniku. Sa suprugom Nevenkom, ekonomisticom, ima kćerku Vesnu, profesoricu njemačkog i engleskog jezika i sina Željka, odvjetnika. Najsvježiji i najdraži dio obiteljskog stabla su mu unuci odlikaši, Petra kao gimnazijska maturantica i Martin na početku gimnazije. Djedov su ponos i radost.

„Kao diplomirani inženjer strojarstva cijeli svoj radni vijek odradio sam na rukovodećim mjestima u proizvodnji, u Uljaniku i Tehnomontu, a nekoliko godina i kao privatni poduzetnik. Umirovio sam se 2008. godine i da nije sindikalnog aktivizma u SUH-u, mogao bih se predstaviti kao – vrtlar. Naime, nakon umirovljenja intenzivnije se bavim kućom i okućnicom, a osobito sam ponosan na svoje vrtlarjenje, koje uz fizičku aktivnost na svježem zraku, donosi i nemalo povrća i voća i za širu obitelj. Tako sada i bukvalno „hranim“ obitelj“, sa smješkom nam priča Lučo.

Ipak, aktivistički duh ga je naveo da se 2010. godine, na poziv prijatelja, učlani u rad pulske podružnice SUH-a, koja je 2019. godine izvršila preustroj i registrirala se kao Udruga SUH Pula-Pola s pravnom osobnošću. „Početkom ove godine izabran sam za predsjednika Udruge, nakon što sam prethodno bio zamjenik bivše predsjednice. Posebno bih htio naglasiti da sam u operativnom radu u Udruzi podržan od vrijednih i stručnih (ali i mlađih!) suradnica, zamjenice predsjednika Zorice Drandić, organizatorice izleta i druženja Brune Jovanović i blagajnice Lorette Gropuzzo“, naglašava Lučo.

Međutim, do pandemije Udruge (podružnica) je imala više od 2.000 članova s plaće-

nom članarinom, da bi sada taj broj bitno opao. Članstvo je organizirano direktno u Udruzi i u devet ogranaka, od čega je pet organizirano po teritorijalnoj pripadnosti, tri po radnoj sredini iz koje su potekli i jedan ogranak po „cehovskom“ principu (prosvjetni radnici). Među tih devet ogranaka su i tri van Grada Pule i to iz Grada Vodnjana i općina Ližnjan i Barban.

„Dobro surađujemo s jedinicama lokalne samouprave i javljamo se na njihove natječaje za udruge civilnog društva. Naš najvažniji projekt s kojim se već više godina javljamo na natječaje Grada i Županije je „Skrb za starije osobe“. U njemu sudjeluje pedesetak volontera koje osposobimo na stručnim tečajevima te time dobivaju certifikat za rad s korisnicima. Najzaslužnija za uspjeh tog projekta je njegova dugogodišnja voditeljica Zorica Drandić. Posebno naglašavam kako i naši ogranaci u Vodnjanu, Ližnjenu i Barbanu imaju potporu svojih lokalnih samouprava. Pandemija je, naravno, zaustavila sve izlete i druženja, ali su naši volonteri nastavili i dalje pružati usluge korisnicima, iako u nešto smanjenom obujmu, na čemu im dugujemo zahvalnost. Osim toga imamo dobru suradnju s Talijanskim sindikatom umirovljenika SPI CGIL. Naša Udruga je pobratimljena s Podružnicom SPI CGIL iz Trsta te povremeno održavamo susrete na kojima razmjenjujemo iskustva, a redoviti su i godišnji sportski susreti u boćanju na razini Istarske županije, prigodom kojih se kao domaćini rotiraju podružnice koje su pobratimljene s nekom od tršćanskih podružnica. I na kraju da pohvalim i rad našeg Županijskog povjereništva koje osim drugih aktivnosti organizira i sportske susrete svih istarskih podružnica SUH-a“, hvali svoje suradnike i aktivnosti predsjednik Lučo,

Ipak, ovaj marljiv aktivist nije zadovoljan kada se vidi koji

je omjer prosječne mirovine i prosječne plaće, jer to najdirektnije govori o stvarnom položaju umirovljenika. „Naš je zadatak, a i jedina mogućnost, da prema političkim strankama i izvršnim vlastima budemo što glasniji i jasniji u našim inicijativama i prijedlozima za poboljšanje materijalnog i društvenog položaja umirovljenika. Tu je svoju ulogu vrlo dobro odradila Središnjica SUH-a na čelu s bivšom predsjednicom Jasnom Petrović i nadamo se da će se s istom energijom te aktivnosti i nastaviti“, zaključuje Lučo.

Središnji ured SUH-a je uspio postići da se besplatno spuste vlasnička prava nad županijskim domovima na županije kao osnivače, pa u okviru toga Lučo naglašava i jednu lijepu vijest za pulske umirovljenike. Nakon višegodišnjih napora i pokušaja, HZMO je prenio vlasništvo Doma „Alfredo Štiglić“ na Županiju i tako je omogućeno da se odmah krene u dogradnju doma čime će se dobiti više od 70 novih mjesta.

Da bi se u Puli barem održao postojeći broj članova, potrebno je uložiti mnogo truda vodećih aktivista Udruge. „Svi smo svjesni da je u današnjim okolnostima teško animirati ljude da odvoje velik dio svog slobodnog vremena za rad u Udruzi. Ali bez toga nema ni programa, niti projekata, koji bi privukli pažnju članstva i šire zajednice. U raspravi na posljednjoj Izornoj skupštini SUH-a proizašle su neke manjkavosti i greške Statuta. To se brzinski „ugasilo“ s ispravkama na izvanrednoj skupštini. Zato je pokrenuta inicijativa za izradu novog (dorađenog) Statuta. „Našem Statutu nije potrebna izmjena dva, tri članka, već novi statut, bitno skraćen i prilagođen novom vremenu. Priprema takvog prijedloga novog statuta je isključivi zadatak i obaveza novog Predsjedništva SUH-a“, zaključio je Lučo Pavletić.

J.A.P.